

STAATSBLAD VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

222

BESCHIKKING van de Minister van Justitie van 23 juni 1964, houdende plaatsing in het Staatsblad van

- a. de Woningwet, zoals deze is gewijzigd bij de wet van 20 april 1964, Stb. 220, en
- b. de Wet op de Ruimtelijke Ordening, zoals deze is gewijzigd bij de wet van 20 april 1964, Stb. 221.

De Minister van Justitie,

Gelet op artikel II van de wet van 20 april 1964, Stb. 220 en artikel II van de wet van 20 april 1964, Stb. 221;

Besluit:

de tekst van

a. de Woningwet, zoals deze is gewijzigd bij de wet van 20 april 1964, Stb. 220 en

b. de Wet op de Ruimtelijke Ordening, zoals deze is gewijzigd bij de wet van 20 april 1964, Stb. 221 in het *Staatsblad* te plaatsen als bijlage van deze beschikking.

's-Gravenhage, 23 juni 1964.

De Minister van Justitie,

Y. SCHOLTEN.

Uitgegeven de zevende juli 1964.

De Minister van Justitie,
Y. SCHOLTEN.

Tekst van de Woningwet, zoals deze is gewijzigd bij de wet van 20 april 1964, Stb. 220

HOOFDSTUK I

Algemene bepaling

Artikel 1. 1. Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder:

bouwen: het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk;

slopen: het afbreken van een bouwwerk of van een gedeelte daarvan;

gebouw: elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

woonkeet: een loods, keet of andere soortgelijke inrichting, bestemd om te voorzien in een tijdelijke behoefte aan woongelegenheden;

bestemmingsplan: een bestemmingsplan als bedoeld in de Wet op de Ruimtelijke Ordening;

rooilijn: de lijn die, behoudens toegelaten afwijkingen bij het bouwen aan de wegzijde (voorgevelrooilijn) of aan de van de weg afgekeerde zijde (achtergevelrooilijn) niet mag worden overschreden.

2. Voor de toepassing van Hoofdstuk III en van de artikelen 60—73 wordt onder woning mede verstaan een woongebouw.

HOOFDSTUK II

Voorschriften betreffende het bouwen, slopen, gebruik en onderhoud

AFDELING 1

De bouwverordening

Artikel 2. 1. De gemeenteraad stelt een bouwverordening vast.

2. Voorzover de voorschriften van een bestemmingsplan niet overeenstemmen met bepalingen van de bouwverordening blijven deze bepalingen buiten toepassing.

Artikel 3. 1. De bouwverordening bevat voorschriften omtrent het bouwen van gebouwen.

2. Deze voorschriften betreffen in ieder geval:

- a. de wegen, aan welke mag worden gebouwd;
- b. voorgevelrooilijnen;
- c. achtergevelrooilijnen;
- d. de plaatsing van gebouwen ten opzichte van elkander;
- e. de hechtheid, in het bijzonder van funderingen, muren, vloeren, trappen, zolderingen en daken;
- f. het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand;

g. de afvoer van water en vuil;

h. het weren van ratten en muizen;

i. het uiterlijk, zowel op zichzelf als in verband met de omgeving;

3. Omtrent het bouwen van tot bewoning bestemde gebouwen of tot bewoning bestemde gedeelten daarvan bevat de bouwverordening bovendien voorschriften betreffende:

a. de grootte en de indeling;

b. de afmetingen van het open erf;

c. de ligging en de afmetingen van vertrekken, trappen, toegangen en portalen;

d. het hoogtepeil van de vloer der begane grondvertrekken;

e. het voorkomen van vochtigheid;

f. de schoorstenen;

g. de toetreding van licht en lucht;

h. de beschikbaarheid van drinkwater;

i. de privaten;

j. bad- of doucheruimten.

4. Wij kunnen ter bevordering van de aanpassing van de bouwverordening bij de technische ontwikkeling bij algemene maatregel van bestuur gemeenteraden verplichten ook betreffende andere onderwerpen dan de in het tweede en derde lid genoemde voorschriften op te nemen.

5. Wij kunnen in het belang van de bescherming van de bevolking tegen de gevolgen van oorlogsgeweld bij algemene maatregel van bestuur regelen geven omtrent de inhoud van de voorschriften, bedoeld in het eerste lid.

6. Wij kunnen ter bevordering van eenheid in de bouwverordeningen bij algemene maatregel van bestuur regelen geven omtrent de inhoud van voorschriften, bedoeld in het tweede lid, onder e., f., g. en h., het derde lid, onder c., e., f., g., i. en j. en het vierde lid. Over de voordracht tot deze algemene maatregel van bestuur hoort Onze Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid de Raad voor de Volkshuisvesting.

7. De gemeenteraad is verplicht binnen zes maanden na het in werking treden van de krachtens het vierde, het vijfde of

het zesde lid vastgestelde voorschriften de bouwverordening met die voorschriften in overeenstemming te brengen.

Artikel 4. 1. De bouwverordening bevat voorschriften omtrent bestaande gebouwen.

2. Deze voorschriften betreffen in ieder geval:

- a. de hechtheid, in het bijzonder van funderingen, muren, vloeren, trappen, zolderingen en daken;
- b. de staat van onderhoud;
- c. het voorkomen, het beperken en het bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en het voorkomen en het beperken van ongevallen bij brand;
- d. de afvoer van water en vuil;
- e. het weren van ratten en muizen;
- f. het uiterlijk, zowel op zichzelf als in verband met de omgeving.

3. Omtrent bestaande tot bewoning bestemde gebouwen of tot bewoning bestemde gedeelten daarvan bevat de bouwverordening bovendien voorschriften betreffende:

- a. het voorkomen van vochtigheid;
- b. de schoorstenen;
- c. de toetreden van licht en lucht;
- d. de beschikbaarheid van drinkwater;
- e. de privaten.

Artikel 5. De bouwverordening bevat voorschriften omtrent:

- a. het bouwen van bouwwerken, die geen gebouwen zijn;
- b. bestaande bouwwerken, die geen gebouwen zijn.

Artikel 6. 1. De bouwverordening bevat voorschriften omtrent het gebruik van gebouwen.

2. Deze voorschriften betreffen in ieder geval:

- a. de reinheid;
- b. de zuivering van ongedierte, waaronder begrepen ratten en muizen.

3. Omtrent het gebruik van tot bewoning bestemde gebouwen en tot bewoning bestemde gedeelten daarvan bevat de bouwverordening bovendien voorschriften betreffende:

- a. het aantal gezinnen en bewoners;
- b. de aard en de toegankelijkheid der slaappleatsen.

4. Voorts bevat de bouwverordening voorschriften omtrent het als woonverblijf in gebruik geven of nemen van gebouwen of gedeelten van gebouwen, welke laatstelijk anders dan als woonverblijf of wederrechtelijk als woonverblijf werden bezigd.

Artikel 7. De in de bouwverordening vervatte voorschriften omtrent het bouwen vinden bij het voor een gedeelte vernieuwen of veranderen en bij het vergroten van een bouwwerk slechts toepassing voor zover zij met de vernieuwing, de verandering of de vergroting verband houden.

Artikel 8. De in de bouwverordening vervatte voorschriften omtrent voorgevelrooilijnen, achtergevelrooilijnen en de plaatsing van gebouwen ten opzichte van elkander vinden bij het voor een gedeelte vernieuwen of veranderen geen toepassing.

Artikel 9. De bouwverordening bevat voorschriften omtrent het slopen.

Artikel 10. De bouwverordening bevat voorschriften omtrent het gebruik van open erven en terreinen en de staat, waarin deze moeten verkeren.

Artikel 11. De bouwverordening kan bepalen, dat burgemeester en wethouders, met inachtneming van de in de verordening vervatte regelen, bevoegd zijn ten opzichte van in de verordening omschreven onderwerpen nadere regelen te stellen.

Artikel 12. 1. De bouwverordening kan bepalen, dat burgemeester en wethouders met inachtneming van de in de verordening vervatte regelen bevoegd zijn:

- a. van in de verordening te noemen voorschriften vrijstelling te verlenen;
- b. ten opzichte van in de verordening omschreven onderwerpen nadere eisen te stellen.

2. Het bepaalde in het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op door burgemeester en wethouders ingevolge artikel 11 vastgestelde nadere regelen.

3. Aan een vrijstelling als bedoeld in het eerste of tweede lid mogen slechts voorwaarden worden verbonden ter bescherming van de belangen, waarop de bepalingen, van welke vrijstelling wordt verleend, het oog hebben.

Artikel 13. Burgemeester en wethouders kunnen vrijstelling verlenen van de bepalingen van de bouwverordening of van de in artikel 11 bedoelde nadere regelen voor zover deze bepalingen de toepassing zouden verhinderen van door Onze Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid goedgekeurde en in de *Nederlandse Staatscourant* bekend gemaakte bouwconstructies. Het derde lid van artikel 12 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 14. Burgemeester en wethouders kunnen van de bepalingen van de bouwverordening of van de in artikel 11 bedoelde nadere regelen vrijstelling verlenen voor het bouwen van bouwwerken, bestemd om in een tijdelijke behoefte, niet zijnde bewoning, te voorzien. Het derde lid van artikel 12 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 15. Tegen een besluit tot het stellen van nadere eisen, tot het verlenen van een voorwaardelijke vrijstelling of tot het weigeren van vrijstelling staat binnen één maand nadat het afschrift van het besluit verzonden is, beroep op de gemeenteraad open volgens bij de bouwverordening te stellen regelen.

AFDELING 2

Goedkeuring en afkondiging van de bouwverordening

Artikel 16. De op deze wet berustende bepalingen van de bouwverordening behoeven de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Artikel 17. 1. Gedeputeerde Staten beslissen, na de inspecteur van de volkshuisvesting in de gelegenheid te hebben gesteld tot het maken van opmerkingen, binnen drie maanden na de dag, waarop het verzoek tot goedkeuring van het besluit tot vaststelling van de bouwverordening is ontvangen. Zij kunnen hun beslissing eenmaal voor ten hoogste twee maanden verdagen.

2. Het besluit wordt geacht te zijn goedgekeurd indien Gedeputeerde Staten binnen de in het eerste lid gestelde termijn geen beslissing of geen bericht, de beslissing verdagende, dan wel vóór de afloop van de termijn, waarmede de beslissing is verdaagd, geen beslissing aan de gemeenteraad hebben toegezonden.

3. Hun beslissing betreft slechts die voorschriften, welke aan goedkeuring onderworpen zijn. Ingeval van onthouding van goedkeuring wordt het besluit met redenen omkleed.

4. Gedeputeerde Staten zenden een afschrift van hun besluit aan de gemeenteraad en aan de inspecteur.

Artikel 18. De gemeenteraad kan binnen één maand na de dag, waarop het afschrift van het besluit van Gedeputeerde Staten is verzonden, bij Ons beroep instellen.

Artikel 19. 1. Burgemeester en wethouders kondigen de verordening af binnen één maand na de dag, waarop het besluit tot goedkeuring is ontvangen, dan wel de verordening ingevolge artikel 17, tweede lid, geacht wordt te zijn goedgekeurd.

Zij doen daarvan mededeling aan Gedeputeerde Staten. De artikelen 199, 203, 205 en 206 van de gemeentewet zijn van toepassing. Op tot de verordening behorende bepalingen zijn de artikelen 198 en 200 van de gemeentewet niet van toepassing.

2. Op de in artikel 11 bedoelde nadere regelen zijn de artikelen 199, 203, 205 en 206 van de gemeentewet van toepassing.

AFDELING 3

Wijziging van de bouwverordening

Artikel 20. De artikelen 16—19 vinden overeenkomstige toepassing bij wijziging en intrekking van de bouwverordening.

Artikel 21. Gedeputeerde Staten kunnen, de inspecteur van de volkshuisvesting gehoord, de gemeenteraad verplichten binnen een door hen te bepalen tijd en met inachtneming van de door hen te geven aanwijzingen de bouwverordening te wijzigen.

Artikel 22. 1. Indien de gemeenteraad niet voldoet aan een verplichting, opgelegd bij artikel 3, zevende lid, of krachtens artikel 21, treden Gedeputeerde Staten in zijn plaats en Wij in de plaats van Gedeputeerde Staten.

2. Wijzigingen, ingevolge het eerste lid tot stand gekomen, worden geacht door de gemeenteraad onder de vereiste goedkeuring te zijn aangebracht. Artikel 19 is van toepassing.

AFDELING 4

Voorschriften betreffende woonketen

Artikel 23. 1. De krachtens de artikelen 3—22 vastgestelde voorschriften zijn niet van toepassing op woonketen.

2. Wij geven bij algemene maatregel van bestuur voorschriften omtrent het bouwen, het gebruik en het onderhoud van woonketen.

HOOFDSTUK III

Bijzondere bevoegdheden

AFDELING 1

Aanschrijving tot het treffen van voorzieningen

Artikel 24. Burgemeester en wethouders zijn verplicht na te gaan welke woningen ongeschikt ter bewoning zijn, welke woningen, ofschoon zij niet ter bewoning ongeschikt zijn, verbetering behoeven, welke woningen op een bij de bouwverordening verboden wijze worden bewoond en welke open erven en terreinen gebruikt worden of in een staat verkeren in strijd met de bouwverordening.

Artikel 25. 1. Indien een woning

a. wegens strijd met de bouwverordening of met de krachtens die verordening gestelde regelen of eisen of uit anderen hoofde ongeschikt ter bewoning is, doch door het treffen van voorzieningen alsnog in bewoonbare staat kan worden gebracht,

b. ofschoon niet ter bewoning ongeschikt, wegens strijd met de bouwverordening of met de krachtens die verordening gestelde regelen of eisen of uit anderen hoofde noodzakelijk verbetering behoeft, schrijven burgemeester en wethouders degene, die als eigenaar of uit anderen hoofde tot het treffen van de voorzieningen bevoegd is, aan binnen een door hen te bepalen termijn de door hen aan te geven voorzieningen te treffen.

2. Indien een woning wordt bewoond op een wijze, bij de bouwverordening verboden, schrijven burgemeester en wethouders de bewoner, hoofd van het gezin of afzonderlijk levend persoon, aan binnen een door hen te bepalen termijn de bewoning in overeenstemming met de bouwverordening te brengen.

3. Indien een bouwwerk, geen woning zijnde, of een open erf of terrein niet voldoet aan de bouwverordening of de krachtens die verordening gestelde regelen of eisen kunnen burge-

meester en wethouders degene, die als eigenaar of uit anderen hoofde tot het treffen van voorzieningen bevoegd is, aanschrijven binnen een door hen te bepalen termijn de door hen aan te geven voorzieningen te treffen.

4. Degene, tot wie een aanschrijving, als in de vorige leden bedoeld, is gericht, alsmede zijn rechtsopvolger, zijn verplicht daaraan te voldoen.

Artikel 26. 1. Indien de mogelijkheid bestaat, dat de voorzieningen niet lonend zullen zijn en de aanschrijving op een woning betrekking heeft, laten burgemeester en wethouders bij die aanschrijving de keuze tussen enerzijds het treffen van de voorzieningen en anderzijds het binnen de in artikel 25, eerste lid, bedoelde termijn staken of doen staken van de bewoning.

2. Indien de mogelijkheid bestaat, dat de voorzieningen niet lonend zullen zijn en de aanschrijving op een bouwwerk, geen woning zijnde, betrekking heeft, laten burgemeester en wethouders bij die aanschrijving de keuze tussen enerzijds het treffen van de voorzieningen en anderzijds het binnen de in artikel 25, derde lid, bedoelde termijn staken of doen staken van het gebruik, in verband waarmee de voorzieningen worden gelast.

Artikel 27. Indien de aanschrijving geschiedt met het oog op gevaar of ernstige ontsiering, kunnen burgemeester en wethouders, in afwijking van artikel 26, de keuze laten tussen enerzijds het treffen van de voorzieningen en anderzijds het binnen de in artikel 25, eerste of derde lid, bedoelde termijn slopen van het bouwwerk. Indien slopen van het bouwwerk krachtens enig wettelijk voorschrift verboden is, behoeft echter geen keuze te worden gelaten.

Artikel 28. Burgemeester en wethouders zenden een afschrift van een aanschrijving tot het treffen van voorzieningen aan de hypotheekhouders aan de bij de inschrijving der hypotheek gekozen woonplaats.

Artikel 29. 1. De inspecteur van de volkshuisvesting kan bij met redenen omkleed advies aan burgemeester en wethouders voorstellen aanschrijvingen als bedoeld in artikel 25, eerste of tweede lid, te doen uitgaan.

2. Burgemeester en wethouders nemen naar aanleiding van een voorstel, als in het eerste lid bedoeld, binnen één maand na de dagtekening daarvan een met redenen omkleed besluit.

3. Zij zenden binnen acht dagen een afschrift van hun besluit aan de inspecteur.

Artikel 30. 1. Degene, tot wie een aanschrijving, als in artikel 25 bedoeld, is gericht, kan binnen veertien dagen na de dag, waarop de aanschrijving is verzonden, bij de gemeenteraad voorziening vragen.

2. Gelijke bevoegdheid komt toe aan de inspecteur van de volkshuisvesting, die een voorstel, als in artikel 29 bedoeld, heeft ingediend, in dat geval binnen veertien dagen nadat het afschrift, bedoeld in artikel 29, derde lid, is verzonden, dan wel, indien geen beslissing is genomen, binnen veertien dagen na het verstrijken van de termijn, bedoeld in artikel 29, tweede lid.

3. De gemeenteraad beslist binnen twee maanden na de dag, waarop de voorziening is gevraagd. Zijn besluit is met redenen omkleed.

4. Burgemeester en wethouders zenden afschrift van het besluit van de gemeenteraad aan degene, die voorziening gevraagd heeft en, behoudens ingeval een krachtens het tweede lid gevraagde voorziening wordt geweigerd, aan de in artikel 28 bedoelde personen.

5. De aanschrijving blijft buiten werking gedurende de termijn voor en de behandeling van de voorziening.

Artikel 31. 1. Indien burgemeester en wethouders in de aanschrijving vermelden, dat de uitvaardiging plaats vindt met het oog op gevaar of ernstige hinder, is degene, tot wie de aanschrijving gericht is, verplicht daaraan te voldoen, ook wanneer de termijn voor het vragen van voorziening niet is verstreken of wanneer omtrent een verzoek om voorziening nog niet is beslist.

2. Indien het beroep tegen een aanschrijving, als in het vorige lid bedoeld, gegrond wordt verklaard, vergoedt de gemeente de schade, die het gevolg is van het bij voorraad voldoen aan de aanschrijving.

Artikel 32. 1. Spoedeisende gevallen uitgezonderd gaan burgemeester en wethouders niet over tot toepassing van politiedwang wegens strijd met het bij of krachtens de bouwverordening omtrent bestaande bouwwerken of omtrent open erven en terreinen bepaalde, dan nadat overeenkomstig artikel 25 een aanschrijving tot het treffen van voorzieningen uitgegaan is, die aanschrijving onherroepelijk is geworden en de daarbij gestelde termijn is verstreken.

2. Is de aanschrijving alternatief, gelijk omschreven in de artikelen 26 en 27, dan vindt het vorige lid toepassing in dier voege, dat burgemeester en wethouders, indien noch de voorzieningen worden getroffen, noch aan de alternatieve aanschrijving wordt voldaan, te hunner keuze of tot het een of tot het ander kunnen dwingen.

AFDELING 2

Onbewoonbaarverklaring

Artikel 33. 1. Indien een woning ongeschikt is ter bewoning en de gebreken niet door toepassing van de artikelen 25—31 kunnen worden weggenomen, wordt zij door de gemeenteraad, de inspecteur van de volkshuisvesting gehoord, onbewoonbaar verklaard.

2. De gemeenteraad besluit eveneens tot onbewoonverklaring van een woning, indien aan een aanschrijving tot het treffen van voorzieningen geen gevolg is gegeven, de woning ongeschikt is ter bewoning en geen politiedwang wordt toegepast.

3. Het besluit tot onbewoonverklaring bevat een bevel tot ontruiming van de woning binnen een daarbij te bepalen termijn van ten hoogste zes maanden na de dag, waarop het besluit van kracht is geworden. De gemeenteraad kan deze termijn onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten telkens met ten hoogste één jaar verlengen. Gedeputeerde Staten horen, alvorens te beslissen, de inspecteur.

4. In afwijking van het vorige lid kan een langere termijn dan zes maanden worden gesteld, indien de woning is opgenomen in een door de gemeenteraad vastgesteld en door Gedeputeerde Staten, de inspecteur gehoord, goedgekeurd plan, dat de geleidelijke ontruiming verzekert, binnen een bij het plan te bepalen tijd, van de in de gemeente, of in een bepaaldelijk aangewezen deel der gemeente, gelegen voor onbewoonbaarverklaring in aanmerking komende woningen.

5. De gemeenteraad omkleedt zijn besluit met redenen en vermeldt de hoofdgebreken, die de ongeschiktheid tot bewoning veroorzaken.

6. Burgemeester en wethouders zenden een afschrift van het besluit aan de bewoner, hoofd van het gezin of afzonderlijk levend persoon, aan de eigenaar der woning, aan degene die bevoegd is de woning alsnog in bewoonbare staat te brengen, aan de hypotheekhouders, aan de bij de inschrijving van de hypotheek gekozen woonplaats en aan de inspecteur.

Artikel 34. 1. De inspecteur van de volkshuisvesting kan bij met redenen omkleed advies aan de gemeenteraad voorstellen een woning onbewoonbaar te verklaren.

2. De gemeenteraad neemt naar aanleiding van een voorstel, als in het eerste lid bedoeld, binnen drie maanden na de dagtekening daarvan een met redenen omkleed besluit.

3. Burgemeester en wethouders zenden binnen acht dagen een afschrift van het besluit aan de inspecteur.

Artikel 35. 1. Binnen één maand nadat ingevolge artikel 33, zesde lid, het afschrift van een besluit tot onbewoonverklaring is verzonden, kunnen de bewoner, hoofd van het gezin of afzonderlijk levend persoon, de eigenaar der woning, degene, die bevoegd is de woning alsnog in bewoonbare staat te brengen, en de hypotheekhouders bij Gedeputeerde Staten voorziening vragen.

2. Gelijke bevoegdheid komt toe aan de inspecteur van de volkshuisvesting, die een voorstel als bedoeld in artikel 34 heeft ingediend. In dat geval wordt de voorziening gevraagd binnen veertien dagen na het verstrijken van de termijn, bedoeld in artikel 34, tweede lid.

3. Gedeputeerde Staten beslissen, de inspecteur gehoord, indien deze niet de voorziening heeft gevraagd, binnen drie maanden na de dag, waarop het verzoek om voorziening is ontvangen. Zij kunnen hun beslissing eenmaal voor ten hoogste twee maanden verdagen. Zij omkleeden hun besluit met redenen. Een afschrift van hun besluit zenden zij aan de gemeenteraad en aan degene, die voorziening heeft gevraagd. Burgemeester en wethouders delen het besluit mede aan de overige in artikel 33, zesde lid, bedoelde personen.

Artikel 36. Het raadsbesluit tot onbewoonbaarverklaring wordt van kracht:

a. indien geen voorziening is gevraagd op de dag na het verstrijken van de termijn voor het vragen van voorziening;

b. indien voorziening is gevraagd en het verzoek niet ontvankelijk of ongegrond is verklaard, op de dag, nadat het afschrift van het besluit van Gedeputeerde Staten is verzonden.

Artikel 37. 1. Zolang een besluit tot onbewoonbaarverklaring van kracht is, moet zich aan de onbewoonbaarverklarde woning een kenteken bevinden, waarop met duidelijke letters te lezen is: Onbewoonbaarverklarde woning.

2. De bouwverordening bevat voorschriften omtrent de vorm en de plaatsing van dit kenteken.

Artikel 38. 1. Het is verboden een woning, waarvoor een besluit tot onbewoonbaarverklaring van kracht is, na de dag, waarop het kenteken is aangebracht, te bewonen of daarin intrek te nemen dan wel haar als eigenaar of in enige andere hoedanigheid voor bewoning af te staan of haar bewoning toe te laten.

2. Zolang de bewoning niet wordt onderbroken en de termijn van ontruiming niet is verstreken geldt dit verbod niet ten aanzien van de leden van het gezin, dat op de dag, waarop het kenteken is aangebracht, de onbewoonbaarverklarde woning bewoont en voor andere personen, die op die dag de woning bewoonden. Als leden van het gezin worden beschouwd de bloed- en aanverwanten, die volgens de artikelen 463, 464 en 465 van het Burgerlijk Wetboek op onderhoud aanspraak kunnen maken.

Artikel 39. 1. Bij besluit van burgemeester en wethouders wordt onverwijld ontruiming van een onbewoonbaarverklarde woning gelast, ingeval na verloop van de volgens artikel 33 gestelde termijn de bewoning voortduurt of ingeval de bewoning in strijd met artikel 38 opnieuw aanvangt.

2. Tevens kan bij gebleken noodzakelijkheid door hen tot sluiting, voor zolang nodig, worden overgegaan.

Artikel 40. De ontruiming en de sluiting geschieden op vertoon van de daartoe strekkende last, in tegenwoordigheid hetzij van de kantonrechter, hetzij van de burgemeester of een wethouder der gemeente, hetzij van een commissaris van politie.

Artikel 41. Indien een onbewoonbaarverkleerde woning na verloop van de voor ontruiming gestelde termijn blijkt gevaar of overwegende hinder te veroorzaken, besluiten burgemeester en wethouders tot afbraak van het gebouw of van het gedeelte van het gebouw, waarin zich de woning bevindt, of tot andere maatregelen, waardoor het gevaar of de hinder worden weggenomen.

Artikel 42. 1. Van een besluit tot sluiting, alsmede van elk besluit, bedoeld in artikel 41, wordt onverwijld kennis gegeven aan de personen, bedoeld in artikel 33, zesde lid.

2. Degenen, die als eigenaar of uit anderen hoofde bevoegd zijn te verrichten hetgeen bij besluiten, als in dit artikel bedoeld, wordt bevolen, zijn verplicht aan deze besluiten gevolg te geven.

Artikel 43. 1. De gemeenteraad besluit, indien een onbewoonbaarverkleerde woning geschikt is geworden voor bewoning, tot opheffing van de onbewoonbaarverklaring.

2. Het besluit van de gemeenteraad behoeft de goedkeuring van Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten beslissen, na de inspecteur van de volkshuisvesting in de gelegenheid te hebben gesteld tot het maken van opmerkingen, binnen twee maanden na de dag, waarop het verzoek tot goedkeuring van het besluit is ontvangen. In geval van onthouding van goedkeuring omkleeden zij hun besluit met redenen. Een afschrift van hun besluit zenden zij aan de gemeenteraad.

3. Burgemeester en wethouders zenden een afschrift van het goedgekeurde besluit tot opheffing van de onbewoonbaarverklaring aan de personen, bedoeld in artikel 33, zesde lid.

Artikel 44. De onbewoonbaarverklaring vervalt met ingang van de dag, waarop burgemeester en wethouders schriftelijk hebben verklaard, dat het gebouw het karakter van woning heeft verloren. Burgemeester en wethouders doen hiervan mededeling aan de personen, bedoeld in artikel 33, zesde lid.

Artikel 45. Nadat de onbewoonbaarverklaring is opgeheven of vervallen, wordt het in artikel 37 bedoelde kenteken verwijderd.

Artikel 46. 1. De gemeenteraad kan verbieden, zonder toestemming van burgemeester en wethouders een ontruimde onbewoonbaar verklaarde woning voor andere doeleinden dan bewoning in gebruik te nemen.

2. Burgemeester en wethouders kunnen aan de toestemming voorwaarden verbinden. De voorwaarden mogen slechts strekken ter bescherming van de belangen, die het verbod beoogt te dienen.

3. Van de beslissing van burgemeester en wethouders kan de verzoeker binnen één maand na de dag, waarop zij hem is uitgereikt, bij de gemeenteraad in beroep komen.

HOOFDSTUK IV

Vergunningen

Artikel 47. 1. Het is verboden te bouwen zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (bouwvergunning).

2. Geen bouwvergunning is vereist voor het bouwen ingevolge een aanschrijving van burgemeester en wethouders, voor werkzaamheden behorende tot het gewone onderhoud en, overeenkomstig hetgeen daaromtrent in de bouwverordening nader is bepaald, voor:

a. veranderingen of vernieuwingen van ondergeschikte be-
tekenis;

b. het bouwen van bouwwerken, die geen gebouwen zijn, van geringe afmetingen.

Artikel 48. 1. De bouwvergunning mag alleen en moet worden geweigerd, indien:

a. het bouwwerk, waarop de aanvraag betrekking heeft, niet zou voldoen aan de bouwverordening, de krachtens die verordening gestelde regelen of eisen, of de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 23;

b. het bouwwerk in strijd zou zijn met een bestemmingsplan of de krachtens zodanig plan gestelde eisen;

c. voor het bouwwerk een vergunning ingevolge de Monumentenwet of een provinciale of gemeentelijke monumentenverordening is vereist en deze niet is verleend.

2. Een besluit tot het verlenen van een voorwaardelijke vergunning, tot weigering der vergunning of tot aanhouding der beslissing is met redenen omkleed. Aan een vergunning mogen slechts voorwaarden worden verbonden ter bescherming van de belangen, ten behoeve waarvan de bepalingen strekken krachtens welke de vergunning wordt verleend en waaraan het bouwwerk, waarop de aanvraag betrekking heeft, moet voldoen.

3. Burgemeester en wethouders zenden een afschrift van hun besluit aan de aanvrager van de vergunning. Indien de vergunning een woonkeet betreft zenden burgemeester en wethouders tevens onverwijld een afschrift van hun besluit aan de inspecteur van de volkshuisvesting. Indien de vergunning betrekking heeft op een bouwwerk, dat behoort tot een beschermd stads- of dorpsgezicht in de zin van de Monumentenwet, zenden burgemeester en wethouders bovendien een afschrift van hun besluit aan de Monumentenraad.

Artikel 49. 1. In een bouwvergunning voor het bouwen van:

a. een gebouw bestemd om tijdens gedeelten van het jaar voor bewoning of verblijf te worden gebruikt door personen, die hun hoofdverblijf elders hebben;

b. een woonkeet;

c. een bouwwerk ten aanzien waarvan artikel 14 wordt toegepast;

d. een bouwwerk, dat slechts toelaatbaar is ingevolge een voorlopige bestemming;

e. een bouwwerk ten aanzien waarvan artikel 17 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening wordt toegepast;

f. een bouwwerk ten aanzien waarvan artikel 18 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening wordt toegepast, wordt een termijn gesteld, na het verstrijken waarvan het gebouwde niet langer in stand mag worden gehouden.

2. In de gevallen, bedoeld in het eerste lid onder *a.*, *b.*, *c.* en *e.*, bedraagt de termijn ten hoogste 5 jaar.

3. In het geval, bedoeld in het eerste lid onder *d.*, wordt de termijn vastgesteld overeenkomstig hetgeen bij het bestemmingsplan omtrent de duur van de bestemming is bepaald.

4. In het geval, bedoeld in het eerste lid onder *f.*, is de termijn gelijk aan die, waarvoor de vrijstelling, bedoeld in artikel 18 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, is verleend.

5. De termijnen kunnen worden verlengd. In het geval, bedoeld in het eerste lid onder *a.* wordt verlenging slechts geweigerd in de gevallen bij de bouwverordening bepaald. De termijn ten aanzien van een woonkeet kan slechts worden verlengd, indien een kortere termijn dan 5 jaar werd gesteld, en wel tot ten hoogste 5 jaar. De termijn in gevolge een voorlopige bestemming kan slechts worden verlengd, indien de duur van de bestemming inmiddels is verlengd. In het geval, bedoeld in het eerste lid onder *f.* kan de termijn slechts worden verlengd, indien de termijn, bedoeld in artikel 18 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, is verlengd.

6. In de gevallen, bedoeld in het eerste lid onder *a.* en *b.* is de rechthebbende verplicht binnen drie maanden na aanzegging van burgemeester en wethouders het gebouw af te breken.

7. In de gevallen, bedoeld in het eerste lid onder *c.*, *d.*, *e.* en *f.* is de rechthebbende verplicht binnen drie maanden na aanzegging van burgemeester en wethouders te zijner keuze het bouwwerk hetzij af te breken hetzij in overeenstemming te brengen met de ter zake geldende voorschriften of eisen.

Artikel 50. 1. Burgemeester en wethouders beslissen omtrent een aanvraag om bouwvergunning binnen twee maanden na de dag, waarop de aanvraag ontvangen is. Zij kunnen hun beslissing éénmaal voor ten hoogste twee maanden verdagen. Een afschrift van hun besluit tot verdaging zenden zij aan de aanvrager van de vergunning.

2. In afwijking van het eerste lid houden burgemeester en wethouders de beslissing aan indien er geen grond is om de vergunning te weigeren en voor het gebied, waarin het bouwwerk zal worden uitgevoerd, voordat de aanvraag is ingekomen een voorbereidingsbesluit als bedoeld in artikel 21 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening bekend is gemaakt, een ontwerp voor een bestemmingsplan of voor een herziening daarvan ter inzage is gelegd, dan wel een bestemmingsplan of een herziening daarvan is vastgesteld.

3. De aanhouding duurt totdat het voorbereidingsbesluit overeenkomstig artikel 21, vierde lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening is vervallen, de termijn, bedoeld in artikel 25 van die wet is overschreden, dan wel omtrent goedkeuring van het bestemmingsplan of van de herziening daarvan onherroepelijk is beslist.

4. De beslissing omtrent de goedkeuring wordt geacht nog niet onherroepelijk te zijn in zover nog niet is voldaan aan een verplichting als bedoeld in artikel 30 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening of omtrent goedkeuring van een ingevolge artikel 30 of artikel 40 van die wet vastgesteld plan nog niet onherroepelijk is beslist. De aanhouding eindigt echter indien binnen één jaar na het verlopen van de termijn, bedoeld in artikel 30 van voornoemde wet, geen ontwerp voor een bestemmingsplan of voor een herziening daarvan ter inzage is gelegd.

5. In afwijking van het eerste lid houden burgemeester en wethouders de beslissing omtrent een aanvraag om vergunning eveneens aan, indien er geen grond is om de vergunning te weigeren en de aanvraag van de vergunning een bouwwerk betreft, behorend tot een beschermd stads- of dorpsgezicht in de zin van de Monumentenwet, waarvoor nog geen ter bescherming daarvan strekkend bestemmingsplan geldt.

6. De aanhouding, bedoeld in het vijfde lid, duurt totdat omtrent goedkeuring van een ter voldoening aan artikel 37, vijfde lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening vast te stellen of te herzien bestemmingsplan onherroepelijk is beslist.

7. Burgemeester en wethouders doen van de aanhouding mededeling aan degene, die de vergunning heeft aangevraagd, alsmede, in het geval bedoeld in het vijfde lid, aan Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

8. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid kunnen burgemeester en wethouders de vergunning verlenen indien het bouwplan niet strijdt met het in voorbereiding zijnde plan of met de in voorbereiding zijnde herziening en vooraf van Gedeputeerde Staten de verklaring is ontvangen, dat zij, de inspecteur van de ruimtelijke ordening gehoord, tegen het verlenen der vergunning geen bezwaar hebben.

9. In het geval, bedoeld in het vijfde lid, kan Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, indien hij van oordeel is, dat het verlenen van de vergunning zal leiden tot een ongewenste wijziging van het beschermde stads- of dorpsgezicht, binnen twee maanden na de dag, waarop het afschrift van het besluit tot aanhouding der beslissing verzonden is, voorziening vragen bij Onze Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid. Hij doet daarvan mededeling aan burgemeester en wethouders. Onze Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid kan binnen drie maanden na de dag, waarop het verzoek om voorziening is ontvangen, verklaren of tegen

het verlenen van de vergunning al dan niet bezwaar bestaat. Hij zendt een afschrift van zijn besluit aan burgemeester en wethouders en aan Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

10. In afwijking van het vijfde lid wordt de vergunning verleend indien:

a. Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft verklaard, dat tegen het verlenen van de vergunning geen bezwaar bestaat;

b. de in het vorige lid bedoelde termijn van twee maanden is verstreken zonder dat een mededeling van Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is ontvangen;

c. een mededeling, als bedoeld in het vorige lid, tweede volzin, is ontvangen en hetzij Onze Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid heeft verklaard, dat tegen het verlenen van de vergunning geen bezwaar bestaat, hetzij de in het vorige lid bedoelde termijn van drie maanden is verstreken zonder dat een verklaring is gegeven.

Artikel 51. 1. Tegen een besluit tot het verlenen van een voorwaardelijke vergunning, tot het aanhouden van de beslissing, bedoeld in artikel 50, tweede lid, of tot het weigeren van de vergunning of van de verlenging, bedoeld in artikel 49, vijfde lid, kan de aanvrager, behalve wanneer het een woonkeet betreft, binnen één maand na de dag, waarop het afschrift van het besluit verzonden is, bij de gemeenteraad voorziening vragen.

2. Indien burgemeester en wethouders niet binnen de in artikel 50, eerste lid, gestelde termijn beslist hebben, kan de aanvrager van de vergunning, behalve wanneer het een woonkeet betreft, bij de gemeenteraad voorziening vragen.

3. De gemeenteraad beslist binnen drie maanden na de dag, waarop het verzoek om voorziening is ontvangen. Hij kan zijn beslissing éénmaal voor ten hoogste twee maanden verdagen. Burgemeester en wethouders zenden een afschrift van het besluit tot verdaging aan degene, die voorziening heeft gevraagd.

4. De gemeenteraad omkleedt zijn beslissing met redenen. Burgemeester en wethouders zenden een afschrift van het besluit van de gemeenteraad aan degene, die voorziening heeft gevraagd.

5. Betreft de aanvraag van de vergunning of verlenging een woonkeet, dan kunnen de aanvrager en de inspecteur van de volkshuisvesting binnen één maand, nadat het afschrift van het besluit van burgemeester en wethouders is verzonden, bij Gedeputeerde Staten voorziening vragen. Zij kunnen deze voorziening ook vragen indien burgemeester en wethouders niet binnen de in artikel 50, eerste lid, bedoelde termijn hebben beslist. Een vergunning blijft buiten werking gedurende de termijn voor en de behandeling van het beroep.

6. Gedeputeerde Staten beslissen, de inspecteur gehoord, indien deze niet de voorziening heeft gevraagd, binnen drie maanden na de dag waarop het verzoek om voorziening is ontvangen. Zij kunnen hun beslissing éénmaal voor ten hoogste twee maanden verdagen. Zij zenden een afschrift van het besluit tot verdaging aan degene, die voorziening heeft gevraagd.

7. Gedeputeerde Staten omkleeden hun beslissing met redenen. Zij zenden een afschrift van hun besluit aan degene, die voorziening heeft gevraagd.

8. Indien het besluit van de raad of van Gedeputeerde Staten strekt tot het verlenen van de vergunning, geldt het afschrift, bedoeld in het vierde en zevende lid, als een door burgemeester en wethouders verleende vergunning.

Artikel 52. 1. Burgemeester en wethouders kunnen een bouwvergunning intrekken:

a. indien blijkt, dat de vergunning ten gevolge van een onjuiste of onvolledige opgave is verleend;

b. indien binnen een bij de bouwverordening te bepalen termijn na de dagtekening van de vergunning geen begin met de werkzaamheden is gemaakt;

c. indien de werkzaamheden langer dan een bij de bouwverordening te bepalen termijn zijn gestaakt.

2. Een vergunning met toepassing van artikel 49 verleend kan bovendien worden ingetrokken, indien de voorschriften omtrent het gebruik en het onderhoud niet worden nageleefd. De intrekking heeft hetzelfde rechtsgevolg als het verstrijken van de in de vergunning gestelde termijn.

3. Artikel 51, eerste, derde en vierde lid, vindt overeenkomstige toepassing.

4. Betreft de vergunning een woonkeet, dan kan de inspecteur van de volkshuisvesting aan burgemeester en wethouders voorstellen de vergunning in te trekken. Indien op zodanig voorstel niet binnen één maand is beslist of indien burgemeester en wethouders de intrekking weigeren, kan de inspecteur binnen één maand na verloop van genoemde termijn of na de dagtekening der beslissing, bij Gedeputeerde Staten voorziening vragen. De houder der vergunning kan gelijke voorziening vragen tegen de intrekking der vergunning binnen één maand na de dagtekening der beslissing. Artikel 51, zesde en zevende lid, is van van toepassing.

Artikel 53. De bouwverordening bevat voorschriften omtrent:

- a. de inrichting van aanvragen om bouwvergunning;
- b. de overdraagbaarheid van deze vergunning.

Artikel 54. 1. Het is verboden een nieuw of geheel vernieuwd gebouw of een gedeelte daarvan in gebruik te geven of te nemen, voordat door of namens burgemeester en wethouders een verklaring is afgegeven, dat daartegen geen bezwaar bestaat.

2. Indien burgemeester en wethouders dit bij het verlenen van een bouwvergunning voor het vergroten, veranderen of gedeeltelijk vernieuwen van een gebouw bepalen, geldt het in het vorige lid omschreven verbod eveneens voor een vergroot, veranderd of gedeeltelijk vernieuwd gebouw, voorzover betreft het vergrote, veranderde of vernieuwde gedeelte.

Artikel 55. 1. Buiten de gevallen, waarin een verbod geldt, als bedoeld in artikel 54, is het verboden een gebouw of een gedeelte van een gebouw, dat laatstelijk niet of wederrechtelijk als woonverblijf werd bevestigd, als woonverblijf in gebruik te geven of te nemen zonder schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (woonvergunning).

2. De woonvergunning mag alleen en moet worden geweigerd, indien het gebruik in strijd zou zijn met voorschriften, als bedoeld in artikel 6, vierde lid.

3. De artikelen 48, tweede en derde lid, 50, eerste, vijfde tot en met zevende, negende en tiende lid, 51, 52 en 53 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 56. 1. In de gemeenten, door Ons op grond van bestaande of te duchten woningnood aan te wijzen, is het verboden zonder toestemming van burgemeester en wethouders een gebouw of een gedeelte van een gebouw, dat op of na de datum van inwerkingtreding van Ons besluit tot woning bestemd was, te slopen, te gebruiken voor een ander doel of op andere wijze aan de bestemming tot woning te onttrekken of onttrokken te houden. Ons besluit wordt bekend gemaakt in de *Nederlandse Staatscourant*.

2. Burgemeester en wethouders kunnen aan de toestemming voorwaarden verbinden in het belang van de voorziening in de behoefte aan woonegelegenheid.

3. Van de beslissing van burgemeester en wethouders kan de verzoeker binnen één maand na de dag, waarop zij hem is uitgereikt, bij Gedeputeerde Staten in beroep komen.

HOOFDSTUK V

Voorziening in de woningbehoefte

Artikel 57. Onze Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid verstrekt jaarlijks tegelijk met het indienen van de wetsontwerpen tot vaststelling van de rijksbegroting aan de Staten-Generaal een overzicht van:

- a. aard en omvang van de woningbehoefte;
- b. de ter bevordering van een doelmatige voorziening in deze behoefte van rijkswege te nemen maatregelen.

Artikel 58. 1. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur bepalen dat een algemene woningtelling zal worden gehouden ten einde gegevens te verkrijgen over de omvang en de samenstelling van de woningvoorraad, alsmede over het gebruik en de bezetting der woningen. In die algemene maatregel van bestuur worden het tijdstip, het doel en de inhoud van de telling omschreven. Bij of krachtens die algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regelen omtrent de telling worden gegeven.

2. De gemeentebesturen verlenen hun medewerking aan de uitvoering van de in het eerste lid bedoelde algemene maatregel van bestuur. Zij nemen daartoe het nodige personeel in dienst. De aan de medewerking verbonden kosten worden geacht te behoren tot de uitgaven bedoeld in artikel 240, onder x, der gemeentewet. Bij de in het eerste lid bedoelde algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld omtrent de aan de gemeenten uit 's Rijks kas toe te kennen vergoeding van terzake gemaakte kosten.

3. Buiten het geval in het vorige lid bedoeld kan aan gemeenten geldelijke steun worden verleend ter bestrijding van de kosten van een onderzoek naar de staat van de volkshuisvesting.

4. Wij kunnen, Gedeputeerde Staten gehoord, een gemeentebestuur verplichten overeenkomstig door Ons te geven voorschriften een bijzonder onderzoek naar de staat van de volkshuisvesting in te stellen.

Artikel 59. 1. Verenigingen, vennootschappen en stichtingen, die uitsluitend in het belang van de volkshuisvesting werkzaam zijn, kunnen door Ons als zodanig worden toegelaten.

2. Verenigingen, vennootschappen en stichtingen, die mede in het belang van de volkshuisvesting werkzaam zijn, kunnen door Ons als zodanig worden toegelaten.

3. Wij geven bij algemene maatregel van bestuur nadere voorschriften betreffende de toelating als in de beide vorige leden bedoeld.

Artikel 60. 1. Bij besluit van de gemeenteraad kan aan toegelaten instellingen, als bedoeld in artikel 59, geldelijke steun worden verleend ter tegemoetkoming in de door deze instellingen in het belang van de volkshuisvesting te maken kosten.

2. Als kosten, te maken in het belang van de volkshuisvesting, worden onder meer beschouwd kosten voor:

- a. het verwerven, ontruimen en bouwrijp maken van terreinen;
- b. het bouwen van woningen en bijbehorende gebouwen en werken;
- c. het verwerven van bestaande woningen en bijbehorende gebouwen en werken;
- d. het treffen van voorzieningen aan bestaande woningen en bijbehorende gebouwen en werken;
- e. het exploiteren van woningen en bijbehorende gebouwen en werken.

3. De steun wordt verleend op één of meer van de volgende wijzen:

- a. het verstrekken van leningen;

- b. het garanderen van rente en aflossing van leningen;
  - c. het verstrekken van bijdragen ineens;
  - d. het verstrekken van jaarlijkse bijdragen.
4. Toepassing van het derdelid onder *a.* of *b.* vindt ten aanzien van instellingen, als bedoeld in artikel 59, tweede lid, slechts plaats, indien in een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen deel van de kosten op bij die algemene maatregel van bestuur te bepalen andere wijze wordt voorzien.

Artikel 61. 1. De gemeenteraad kan besluiten rechtstreeks van gemeentewege voorzieningen in het belang van de volkshuisvesting te treffen, ingeval dit noodzakelijk is voor de richtige uitvoering van deze wet.

2. Indien ter uitvoering van het eerste lid van gemeentewege woningen worden gebouwd, geschiedt dit, indien aannemelijk is, dat door toepassing van artikel 60 niet voldoende in de woningbehoefte zal worden voorzien.

Artikel 62. De gemeenteraad kan aan bewoners van woningen, die ten gevolge van maatregelen, door de overheid in het belang van de volkshuisvesting getroffen, hun woning moeten verlaten, een bedrag beschikbaar stellen ter tegemoetkoming in de kosten van voorziening in de huisvesting, daaronder begrepen de kosten van verhuizing en van verplaatsing van het bedrijf.

Artikel 63. 1. Bij besluit van de gemeenteraad kan geldelijke steun worden verleend ten behoeve van het verkrijgen in eigendom van een door de begunstigde te bewonen nieuwe woning, al dan niet met bijbehorende grond.

2. Onder het verkrijgen in eigendom van een woning wordt mede verstaan:

- a.* het verkrijgen in eigendom van een appartement, voorzover dit het recht inhoudt op uitsluitend gebruik van een bepaald gedeelte van een gebouw, dat blijkens zijn inrichting bestemd is om als een afzonderlijke woning te worden gebruikt;

- b.* het verkrijgen van het lidmaatschap van een coöperatieve vereniging, waarvan de leden op de enkele grond van hun lidmaatschap het uitsluitend gebruik van een aan die coöperatieve vereniging in eigendom toebehorende woning hebben.

3. De steun wordt verleend op één of meer van de volgende wijzen:

- a.* het verstrekken van hypothecaire leningen;
- b.* het garanderen van rente en aflossing van leningen;
- c.* het verstrekken van bijdragen ineens;
- d.* het verstrekken van jaarlijkse bijdragen.

4. Toepassing van het derde lid onder *a.* of *b.* vindt slechts plaats, indien in een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen deel van de kosten op bij die algemene maatregel van bestuur te bepalen andere wijze wordt voorzien.

Artikel 64. 1. In bij algemene maatregel van bestuur aan te geven gevallen kan bij besluit van de gemeenteraad aan anderen dan de in artikel 59 bedoelde instellingen geldelijke steun worden verleend:

- a.* ter bevordering van de woningbouw;
- b.* ten behoeve van voorzieningen aan bestaande woningen.

2. De steun wordt verleend op één of meer van de volgende wijzen:

- a.* het verstrekken van hypothecaire leningen;
- b.* het garanderen van rente en aflossing van leningen;
- c.* het verstrekken van bijdragen ineens;
- d.* het verstrekken van jaarlijkse bijdragen.

3. Toepassing van het tweede lid onder *a.* of *b.* vindt slechts plaats, indien in een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen deel van de kosten op bij die algemene maatregel van bestuur te bepalen andere wijze wordt voorzien.

Artikel 65. 1. Indien een raadsbesluit ter uitvoering van een der artikelen 60—64 is genomen onder voorwaarde, dat geldelijke steun uit 's Rijks kas wordt verleend, is artikel 228 van de gemeentewet niet van toepassing. Burgemeester en wethouders zenden in dat geval een afschrift van het besluit aan Gedeputeerde Staten.

2. Indien de raad aan een besluit ter uitvoering van een der artikelen 60—64 geen voorwaarde, als in het vorige lid bedoeld, heeft verbonden, behoeft het besluit de goedkeuring van Gedeputeerde Staten. Alvorens te beslissen stellen Gedeputeerde Staten de inspecteur van de volkshuisvesting in de gelegenheid tot het maken van opmerkingen. De artikelen 230—232 en 235—237 van de gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing. Gedeputeerde Staten zenden een afschrift van hun besluit, waarbij het raadsbesluit wordt goedgekeurd, met een afschrift van het raadsbesluit aan de inspecteur.

Artikel 66. 1. Indien Ons gebleken is, dat in een gemeente onvoldoende wordt voorzien in de volkshuisvesting, kunnen Wij, Gedeputeerde Staten gehoord, bij met redenen omkleed besluit verklaren, dat de gemeenteraad verplicht is toepassing te geven aan een of meer der artikelen 60—64.

2. Wij kunnen bepalen op welke wijze die toepassing moet geschieden en binnen welke termijn zij moet hebben plaats gehad.

3. Is binnen die termijn niet aan Ons besluit voldaan, dan geven Gedeputeerde Staten daaraan uitvoering op kosten van de gemeente.

4. Voor zover hetgeen Wij ingevolge het tweede lid bepalen niet strookt met de voorschriften van enige plaatselijke verordening, zijn die voorschriften te dien aanzien niet van toepassing.

Artikel 67. Uit 's Rijks kas kan aan de gemeenten voor de in de artikelen 60—64 omschreven doeleinden geldelijke steun worden verleend.

Artikel 68. 1. Uit 's Rijks kas kan voor de in de artikelen 60, 63 en 64 omschreven doeleinden rechtstreeks geldelijke steun worden verleend.

2. Het vorige lid vindt ten aanzien van instellingen, als bedoeld in artikel 59 slechts toepassing als in de gemeente onvoldoende in de woningbehoefte wordt voorzien en de gemeente tot het nemen van maatregelen, als bedoeld in artikel 60 niet in staat is dan wel de te behartigen belangen overwegend van bovengemeentelijke aard zijn.

Artikel 69. 1. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur bepalen, dat ten behoeve van de in artikel 63 omschreven doeleinden te verlenen geldelijke steun moet worden aangevraagd door tussenkomst van een door Onze Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid toegelaten bemiddelend orgaan. In die algemene maatregel van bestuur worden voorschriften gegeven betreffende de toelating. Daarbij kan worden voorgeschreven, dat de akte van oprichting of de statuten van het bemiddelend orgaan dienen te bepalen, dat bij liquidatie van dit orgaan de vereffening — voor zover nodig in afwijking van het bepaalde in artikel 55d van het Wetboek van Koophandel — zal geschieden door een of meer door de Verzekeringskamer aan te wijzen vereffenaars.

2. De Verzekeringskamer is belast met het toezicht op de toegelaten bemiddelende organen en is bevoegd de toelating, bedoeld in het eerste lid, bij met redenen omkleed besluit in te trekken, een en ander overeenkomstig bij algemene maatregel van bestuur te stellen nadere regelen.

3. Tegen een besluit van de Verzekeringskamer tot intrekking van de toelating, bedoeld in het eerste lid, kan het bemiddelend orgaan binnen één maand nadat het afschrift van het besluit verzonden is bij Ons beroep instellen.

Artikel 70. Gegevens betreffende de van rijkswegen verleende geldelijke steun worden jaarlijks op een door Onze Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid te bepalen wijze bekend gemaakt.

Artikel 71. Leningen, ingevolge dit hoofdstuk verstrekt, worden bij faillissement van de schuldenaar of, zo het een rechtspersoon betreft, bij ontbinding onmiddellijk opvorderbaar.

Artikel 72. Wij geven bij algemene maatregel van bestuur voorschriften, die bij de toepassing van dit hoofdstuk in acht moeten worden genomen.

Artikel 73. Alle stukken, opgemaakt ter uitvoering van dit hoofdstuk, waaronder begrepen de stukken, opgemaakt ter zake van de in artikel 60, tweede lid onder a.—b., bedoelde handelingen, verricht door toegelaten instellingen, als bedoeld in artikel 59, eerste lid, zijn vrij van zegel, van legesheffing, van de kosten van legalisatie en van griffiekosten en worden, voor zover zij aan registratie onderhevig zijn, gratis geregistreerd.

HOOFDSTUK VI

Organen en diensten voor de volkshuisvesting

AFDELING 1

De Raad voor de Volkshuisvesting

Artikel 74. 1. Er is een Raad voor de Volkshuisvesting die op verzoek dan wel uit eigen beweging advies geeft over zaken betreffende de volkshuisvesting.

2. De Raad wordt, ook indien dit niet elders uitdrukkelijk is voorgeschreven, gehoord bij de voorbereiding van:

- a. wettelijke maatregelen inzake de volkshuisvesting;
- b. andere maatregelen en besluiten, waarbij het algemeen beleid op het gebied van de volkshuisvesting in belangrijke mate betrokken is.

Artikel 75. 1. In de Raad voor de Volkshuisvesting hebben zitting:

- a. vertegenwoordigers van organisaties, die bij de volkshuisvesting en de gezondheidszorg zijn betrokken;
- b. deskundigen op bestuurlijk en technisch gebied inzake de volkshuisvesting;
- c. deskundigen inzake het provinciaal en het gemeentelijk bestuur.

2. De inspecteur-generaal van de volkshuisvesting of zijn plaatsvervanger alsmede vertegenwoordigers van Onze bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen Ministers wonen de vergaderingen van de Raad bij.

Artikel 76. De voorzitter, de leden en de secretaris van de Raad worden door Ons benoemd, geschorst en ontslagen.

Artikel 77. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur nadere voorschriften geven omtrent de samenstelling, benoeming, taak en werkwijze van de Raad.

AFDELING 2

Het staatstoezicht op de volkshuisvesting

Artikel 78. Er is een staatstoezicht op de volkshuisvesting, dat tot taak heeft:

- a. het onderzoek naar de staat der volkshuisvesting en waar nodig het aanwijzen en bevorderen van middelen tot verbetering;
- b. de handhaving van de wetten en verordeningen op het gebied der volkshuisvesting, voor zover te dien aanzien geen andere wettelijke regeling geldt.

Artikel 79. Het staatstoezicht op de volkshuisvesting wordt onder de bevelen van Onze Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid opgedragen aan:

- a. de inspecteur-generaal van de volkshuisvesting;
- b. de inspecteurs van de volkshuisvesting en aan deze toegevoegde ambtenaren.

Artikel 80. De inspecteur-generaal en de inspecteurs worden door Ons benoemd, geschorst en ontslagen.

Artikel 81. De inspecteur-generaal staat aan het hoofd van het staatstoezicht op de volkshuisvesting en heeft, overeenkomstig bij algemene maatregel van bestuur te geven voorschriften, de leiding van de inspecteurs.

Artikel 82. 1. Een inspecteur is belast met het staatstoezicht op de volkshuisvesting binnen een door Ons aangegeven deel van het Rijk.

2. Een of meer inspecteurs kunnen in algemene dienst werkzaam zijn.

Artikel 83. 1. Burgemeester en wethouders zenden aan de inspecteur van de volkshuisvesting, binnen wiens ambtsgebied hun gemeente ligt, een afschrift of afdruk van elk der verordeningen, besluiten of verslagen, de volkshuisvesting betreffende en van de daarin gemaakte aanvullingen of wijzigingen. Op vergunningen en aanschrijvingen is het voorgaande slechts van toepassing voor zover de wet dit uitdrukkelijk voorschrijft.

2. Zij zijn verplicht aan de inspecteur-generaal en aan de inspecteur, binnen wiens ambtsgebied hun gemeente ligt, alle door dezen verlangde inlichtingen over de naleving van wetten of verordeningen, de volkshuisvesting betreffende, te geven.

Artikel 84. Wij geven bij algemene maatregel van bestuur nadere voorschriften betreffende de inrichting van het staatstoezicht op de volkshuisvesting.

AFDELING 3

Gemeentelijk bouw- en woningtoezicht

Artikel 85. 1. Er is, behoudens indien ingevolge samenwerking met andere gemeenten een regeling ter zake tot stand is gekomen, in elke gemeente een gemeentelijk bouw- en woningtoezicht, dat tot taak heeft:

- a. de staat van de volkshuisvesting in de gemeente te onderzoeken en middelen tot verbetering daarvan aan te wijzen;
- b. het toezicht op de naleving van deze wet en van de krachtens deze wet uitgevaardigde voorschriften binnen de gemeente uit te oefenen;
- c. andere werkzaamheden in verband met de uitvoering van deze wet te verrichten.

2. De gemeenteraad wijst een deskundig college aan voor het schriftelijk uitbrengen van advies bij de toepassing van de voorschriften omtrent de welstand.

3. De gemeenteraad stelt een instructie vast voor de ambtenaren, belast met de in het eerste lid bedoelde taak. In deze instructie wordt bepaald, dat het aan deze ambtenaren verboden is voor derden tegen vergoeding arbeid te verrichten op het gebied van het bouwbedrijf, met dien verstande, dat burgemeester en wethouders bevoegd kunnen worden verklaard in bijzondere gevallen om zeer gewichtige redenen van dit verbod ontheffing te verlenen.

4. Indien een gemeenschappelijke regeling omtrent het bouw- en woningtoezicht tot stand komt, houdt deze overeenkomstige bepalingen in als in de vorige leden van dit artikel zijn gegeven.

Artikel 86. 1. Gedeputeerde Staten kunnen, indien in een gemeente de in artikel 85, eerste lid, bedoelde taak niet naar behoren wordt verricht, de gemeenteraad verplichten binnen

een door hen te bepalen tijd de door hen aan te geven voorzieningen te treffen.

2. Onder deze voorzieningen kunnen begrepen zijn het benoemen, schorsen of ontslaan van ambtenaren en het vaststellen of wijzigen van instructies.

3. Gedeputeerde Staten omkleden hun besluit met redenen. Alvorens te beslissen horen zij de inspecteur van de volkshuisvesting.

4. Gedeputeerde Staten zenden een afschrift van hun besluit aan de gemeenteraad.

5. Indien de gemeenteraad niet voldoet aan een verplichting, krachtens het eerste lid opgelegd, treden Gedeputeerde Staten in zijn plaats.

Artikel 87. 1. Gedeputeerde Staten kunnen gemeenten verplichten binnen de door hen te bepalen tijd en met inachtneming van de door hen te geven aanwijzingen, het toezicht geheel of ten dele gemeenschappelijk te regelen. Hierbij kunnen Gedeputeerde Staten bepalen, dat ook andere door hen aan te wijzen onderwerpen van technische gemeentezorg, welke daarmede verband houden, in de samenwerking moeten worden betrokken.

2. Gedeputeerde Staten omkleden hun besluit met redenen. Alvorens te beslissen horen zij de inspecteur van de volkshuisvesting.

3. Gedeputeerde Staten zenden een afschrift van hun besluit aan de raden van de gemeenten, aan wie zij de verplichting tot gemeenschappelijke regeling van het toezicht opleggen.

4. Is binnen de door Gedeputeerde Staten bepaalde tijd geen regeling aan hun goedkeuring onderworpen of keuren Gedeputeerde Staten de regeling niet goed, dan wordt zij door dat college vastgesteld. Hoofdstuk I van de Wet gemeenschappelijke regelingen vindt toepassing.

Artikel 88. De gemeenteraad kan, binnen twee maanden na de dag, waarop het afschrift ontvangen is, bij Ons tegen een besluit van Gedeputeerde Staten, genomen krachtens de artikelen 86, eerste lid, of 87, eerste lid, beroep instellen.

Artikel 89. 1. Indien Wij in beroep het besluit van Gedeputeerde Staten vernietigen, nemen zij, voorzover Wij zulks bepalen, binnen de door Ons vast te stellen tijd, met inachtneming van Onze uitspraak een nieuw besluit.

2. Gedeputeerde Staten zenden een afschrift van hun besluit aan Ons en aan de gemeenteraad.

Artikel 90. 1. De gemeenteraad kan een woningcommissie instellen. Hij regelt in dat geval taak, samenstelling en werkwijze van de commissie.

2. Aan een woningcommissie komen gelijke bevoegdheden toe als in de artikelen 29, 30, tweede lid, 34 en 35, tweede lid, aan de inspecteurs van de volkshuisvesting zijn toegekend. Indien van deze bevoegdheden gebruik wordt gemaakt, ontvangt de commissie afschriften, als in die artikelen bedoeld.

HOOFDSTUK VII

Dwang- en strafbepalingen

Artikel 91. Indien toepassing van politiedwang in verband met deze wet of met de krachtens deze wet uitgevaardigde voorschriften leidt tot sloping van bouwwerken, worden de overblijvende materialen in het openbaar verkocht, tenzij, naar redelijke verwachting, bij onderhandse verkoop een hogere opbrengst kan worden verkregen. De opbrengst wordt, na aftrek van de kosten van sloping en verkoop, aan de recht-hebbende uitgekeerd.

Artikel 92. De kosten, bij de toepassing van politiedwang gemaakt tot uitvoering van de bij of krachtens deze wet uit-

gevaardigde voorschriften, zijn bevoorrecht op het onroerend goed, ten aanzien waarvan zij zijn besteed, en worden na de kosten, bedoeld in artikel 1185, 4°, van het Burgerlijk Wetboek uit de opbrengst van het goed gekweten.

Artikel 93. Hij, die wederrechtelijk het kenteken, bedoeld in artikel 37, wegneemt, vernielt of beschadigt, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 94. Overtreding van een der artikelen 25, vierde lid, 38, 42, tweede lid, of 49, zesde of zevende lid, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste vier maanden, of geldboete, die voor elke dag van verzuim ten hoogste tien gulden bedraagt.

Artikel 95. Overtreding van artikel 47 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zesduizend gulden.

Artikel 96. Overtreding van een der artikelen 54, 55 of 56 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste vier maanden of met geldboete van ten hoogste vierduizend gulden.

Artikel 97. 1. Overtreding van voorschriften, die ter uitvoering van deze wet zijn vastgesteld, wordt, voorzover de overtreding van die voorschriften uitdrukkelijk als strafbaar feit is aangeduid, gestraft met hechtenis van ten hoogste vier maanden of geldboete van ten hoogste vierduizend gulden.

2. Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is verlopen sedert een vroegere veroordeling van de schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, kan de rechter hechtenis of geldboete tot het dubbel van het voor elke overtreding gesteld maximum uitspreken.

Artikel 98. De in de artikelen 93—97 bedoelde strafbare feiten worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 99. Indien een strafbaar feit, als bedoeld in de artikelen 93—97 wordt begaan door of vanwege een rechtspersoon, wordt de strafvervolg ingesteld en de straf uitgesproken tegen hem, die tot het feit opdracht gaf of die de feitelijke leiding had bij het verboden handelen of verboden nalaten.

Artikel 100. Met de opsporing van de strafbare feiten, bedoeld in de artikelen 93—97 zijn, behalve de in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast:

- a. de ambtenaren van het staats-toezicht op de volkshuisvesting;
- b. de door de burgemeester aan te wijzen ambtenaren, belast met de in artikel 85, eerste lid, bedoelde taak.

Artikel 101. De opsporingsambtenaren, in artikel 100 genoemd hebben te allen tijde toegang tot alle plaatsen, waar, volgens redelijk vermoeden, een strafbaar feit, als bedoeld in de artikelen 93—97 wordt of is gepleegd.

2. De opsporingsambtenaren kunnen zich de toegang, indien deze niet verleend wordt, met behulp van de sterke arm verschaffen.

3. De artikelen 120—123 van het Wetboek van Strafvordering vinden overeenkomstige toepassing.

4. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur voorschrijven, dat ten aanzien van bepaalde plaatsen of plaatsen, die tot bepaalde doeleinden dienen, de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid slechts wordt uitgeoefend door bepaalde der in artikel 100 genoemde personen.

HOOFDSTUK VIII

Slotbepalingen

Artikel 102. 1. Deze wet is niet van toepassing op waterstaatswerken, waarvan de onmiddellijke uitvoering door het bevoegde waterstaatsgezag nodig wordt geoordeeld om dringend en dreigend gevaar tegen te gaan of vermeerdering van geleden schade te voorkomen.

2. Op de gezamenlijke voordracht van Onze Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid en van Onze Minister die het mede aangaat kunnen Wij bepalen, dat deze wet niet van toepassing is op een in Ons besluit aan te wijzen werk ten behoeve van de landsverdediging.

Artikel 103. Wordt door Ons een krachtens deze wet genomen besluit van Gedeputeerde Staten buiten beroep vernietigd, dan doen deze opnieuw uitspraak met inachtneming van Onze beslissing.

Artikel 104. 1. De aanschrijvingen, lastgevingen en kennisgevingen, in deze wet bedoeld, geschieden bij aangetekende dienstbrief.

2. Indien degene, tot wie de aanschrijving, lastgeving of kennisgeving moet worden gericht, dan wel diens domicilie niet bekend is, geschiedt de aanschrijving, lastgeving of kennisgeving door openbare bekendmaking op het perceel, waarop zij betrekking heeft.

Artikel 105. 1. De hierna bedoelde personen hebben in de hierna genoemde gebieden vrije toegang tot alle terreinen en gebouwen, waar hun aanwezigheid gewenst is in verband met de uitvoering van deze wet, voor wat betreft de terreinen van zonsopgang tot zonsondergang en voor wat betreft de gebouwen van des voormiddags acht uur tot zonsondergang:

1°. in het gehele Rijk:

de door Onze Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid aan te wijzen rijksambtenaren;

2°. in een provincie:

Onze Commissaris in de provincie en de door hem aan te wijzen personen;

3°. in een gemeente:

de burgemeester en de door hem aan te wijzen personen, alsmede zo een woningcommissie als bedoeld in artikel 90 is ingesteld, de leden van deze commissie.

2. Ten aanzien van het uitoefenen van de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid vindt het bepaalde in artikel 101, vierde lid, overeenkomstige toepassing.

3. De in het eerste lid bedoelde personen kunnen zich de toegang, indien deze niet wordt verleend, met behulp van de sterke arm verschaffen.

4. De artikelen 120—123 van het Wetboek van Strafvordering vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 106. De kosten, voor de gemeente voortvloeiende uit de medewerking aan de uitvoering van deze wet, zijn uitgaven, als bedoeld in artikel 240 onder x van de gemeentewet. Artikel 247 van die wet vindt toepassing.

Artikel 107. De bevoegdheid, de gemeenteraad toekomende overeenkomstig artikel 168 der gemeentewet, blijft ten aanzien van het onderwerp, waarin deze wet voorziet, gehandhaafd voor zover de door hem te maken verordeningen niet met deze wet in strijd zijn.

Artikel 108. 1. Deze wet kan worden aangehaald als Woningwet.

2. Zij treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

Tekst van de Wet op de Ruimtelijke Ordening,
zoals deze is gewijzigd bij de wet van 20 april 1964, Stb. 221

HOOFDSTUK I

Begripsomschrijving

Artikel 1. In deze wet wordt verstaan onder Onze Minister: de Minister, belast met de zorg voor de ruimtelijke ordening.

HOOFDSTUK II

Planologisch beleid van de Rijksoverheid

Artikel 2. 1. Onze Minister verricht het nodige ter voorbereiding van de bepaling van het Regeringsbeleid inzake de ruimtelijke ordening. De uitkomsten hiervan worden, voor zover het algemeen belang zulks toelaat, gepubliceerd.

2. Jaarlijks doet Onze Minister aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal ter gelegenheid van de aanbidding van de Rijksbegroting een verslag toekomen van het door de Regering gevoerde beleid inzake de ruimtelijke ordening.

3. Wij kunnen, de Rijksplanologische Commissie gehoord, voor bepaalde facetten van het nationale ruimtelijke beleid plannen vaststellen. Van deze plannen wordt mededeling gedaan aan de Staten-Generaal. Aan de inhoud van deze plannen wordt geen uitvoering gegeven binnen een termijn van zes maanden na deze mededeling, tenzij de beide Kamers der Staten-Generaal deze mededeling op een vroeger tijdstip voor kennisgeving hebben aangenomen.

Artikel 3. 1. Over maatregelen en plannen, die van betekenis zijn voor het Regeringsbeleid inzake de ruimtelijke ordening, horen Onze Ministers, onder wier verantwoordelijkheid die maatregelen en plannen tot stand komen, vooraf de Rijksplanologische Commissie.

2. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur al dan niet onder het stellen van voorwaarden, afwijking van het eerste lid toestaan.

HOOFDSTUK III

Streekplannen

Artikel 4. 1. De Provinciale Staten kunnen voor één of meer gedeelten of voor het gehele gebied der provincie een streekplan vaststellen, waarin de toekomstige ontwikkeling van het in het plan begrepen gebied in hoofdlijnen wordt aangegeven, alsmede een vastgesteld streekplan herzien. Een streekplan strekt tot grondslag aan aanwijzingen als bedoeld in artikel 37, derde lid.

2. Gedeputeerde Staten zijn met de voorbereiding belast. Hierbij horen zij de provinciale planologische commissie en plgen zij overleg met alle bij het plan betrokken gemeentebesturen.

3. Het ontwerp voor een streekplan ligt gedurende twee maanden ter provinciale griffie en ter secretarie van de gemeenten, over wier gebied het plan zich zal uitstrekken, voor een ieder ter inzage.

4. Van de nederlegging geven Gedeputeerde Staten tevoren kennis in de *Nederlandse Staatscourant* en in één of meer in de provincie verspreide dag- of nieuwsbladen. De burgemeester van elke gemeenten, op wier gebied het plan betrekking heeft, maakt de nederlegging bovendien op de gebruikelijke wijze bekend. De kennisgevingen en bekendmakingen houden mededeling in van de bevoegdheid tot het indienen van bezwaren.

5. Gedurende de in het derde lid genoemde termijn kan een ieder schriftelijk bij de Provinciale Staten bezwaren indienen tegen het ontwerp. Binnen vier maanden na afloop van deze termijn stellen Provinciale Staten het streekplan vast. Zij kunnen hun beslissing éénmaal voor ten hoogste twee maanden verdagen. Indien tegen het ontwerp bezwaren zijn ingediend of bij de vaststelling van het plan wordt afgeweken van het ontwerp, gelijk het ter inzage heeft gelegen, wordt het besluit met redenen omkleed.

6. Een streekplan ligt na de vaststelling ter provinciale griffie en ter secretarie der gemeenten, op wier gebied het betrekking heeft, voor een ieder ter inzage. De nederlegging wordt bekend gemaakt op de in het vierde lid aangegeven wijze. Het streekplan wordt van kracht op de dag na de nederlegging.

7. Besluiten tot vaststelling, herziening of intrekking van een streekplan worden aan Onze Minister medegedeeld.

8. Bij een streekplan kan worden bepaald, dat Gedeputeerde Staten, met inachtneming van in het plan vervatte regelen, bevoegd zijn:

- a. het plan nader uit te werken;
- b. van het plan af te wijken.

9. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur voorschriften geven omtrent de voorbereiding en inrichting van streekplannen.

Artikel 5. Een streekplan wordt, behoudens door Ons voor ten hoogste tien jaren verleende vrijstelling en onverminderd het bepaalde bij artikel 6, ten minste eenmaal in de tien jaren herzien.

Artikel 6. Wij kunnen de Provinciale Staten verplichten binnen een door Ons vast te stellen termijn een streekplan vast te stellen of te herzien. Alvorens Ons een voordracht daartoe te doen hoort Onze Minister de Rijksplanologische Commissie.

HOOFDSTUK IV

Gemeentelijke planologische maatregelen

AFDELING 1

Structuurplannen

Artikel 7. 1. De gemeenteraad kan voor het grondgebied van de gemeente een structuurplan vaststellen, waarin de toekomstige ontwikkeling van de gemeente wordt aangegeven.

2. De gemeenteraad kan in samenwerking met de raden van aangrenzende gemeenten voor het gebied van de betrokken gemeenten een structuurplan vaststellen, waarin de toekomstige ontwikkeling van die gemeenten wordt aangegeven.

Artikel 8. Voordat een structuurplan wordt vastgesteld, ligt het ontwerp gedurende één maand ter gemeentesecretarie voor een ieder ter inzage. De nederlegging wordt bekend gemaakt op de in artikel 23, tweede lid, aangegeven wijze. Artikel 23, derde lid en artikel 24 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 9. Het structuurplan wordt na de vaststelling aan Gedeputeerde Staten en aan de inspecteur van de ruimtelijke ordening medegedeeld en ligt ter gemeentesecretarie voor een ieder ter inzage. De nederlegging wordt bekend gemaakt op de in artikel 23, tweede lid, aangegeven wijze.

AFDELING 2

Bestemmingsplannen

Artikel 10. 1. Voor het gebied van de gemeente, dat niet tot een bebouwde kom behoort, stelt de gemeenteraad een bestemmingsplan vast, waarbij, voor zover dit ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening nodig is, de bestemming van de in het plan begrepen grond wordt aangewezen en zo nodig, in verband met de bestemming, voorschriften worden gegeven omtrent het gebruik van de in het plan begrepen grond en de zich daarop bevindende opstallen. Deze voorschriften mogen slechts om dringende redenen een beperking van het meest doelmatige gebruik inhouden en mogen geen eisen bevatten met betrekking tot de structuur van agrarische bedrijven. Onder grond wordt water mede begrepen.

2. Voor het gebied van de gemeente, dat tot een bebouwde kom behoort, of voor een gedeelte daarvan, kan de gemeenteraad een bestemmingsplan, als in het vorige lid bedoeld, vaststellen.

3. Gedeputeerde Staten kunnen voor een door hen te bepalen termijn van de in het eerste lid bedoelde verplichting ontheffing verlenen.

Artikel 11. 1. Voor zover in een bestemmingsplan gronden zijn begrepen, die in de naaste toekomst voor bebouwing in aanmerking komen, kan bij het plan worden bepaald, dat burgemeester en wethouders volgens bij het plan te geven regelen het plan moeten uitwerken of binnen bij het plan te bepalen grenzen het plan kunnen wijzigen.

2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheden kunnen ook ten aanzien van andere dan de in dat lid bedoelde gronden aan burgemeester en wethouders worden verleend.

3. Burgemeester en wethouders oefenen de in dit artikel bedoelde bevoegdheden zoveel mogelijk uit na overleg met de belanghebbenden. Hun besluiten behoeven de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

4. Tenzij bij het besluit geen volkshuisvestingsbelangen betrokken zijn, stellen Gedeputeerde Staten, alvorens te beslissen, de inspecteur van de volkshuisvesting in de gelegenheid opmerkingen te maken.

5. Gedeputeerde Staten beslissen binnen twee maanden, nadat zij het besluit ontvangen hebben. Zij kunnen hun beslissing eenmaal voor ten hoogste één maand verdagen.

6. Het besluit wordt geacht te zijn goedgekeurd indien Gedeputeerde Staten binnen de in het vijfde lid gestelde termijn geen beslissing of geen bericht de beslissing verdagende, dan wel voor de afloop van de termijn, waarmee hun beslissing is verdaagd, geen beslissing aan burgemeester en wethouders hebben toegezonden.

7. Tegen onthouding van goedkeuring kunnen burgemeester en wethouders binnen één maand, nadat de beslissing verzonden is, bij Ons beroep instellen.

8. Voorschriften van burgemeester en wethouders, als in dit artikel bedoeld, worden geacht van het plan deel uit te maken, met dien verstande, dat zij, zolang en voor zover de bestemming nog niet verwerkelijkt is, kunnen worden herzien op dezelfde wijze, als waarop zij tot stand zijn gebracht.

Artikel 12. 1. Bij een bestemmingsplan kunnen voor een daarbij te stellen termijn:

- a. voorlopige bestemmingen worden aangewezen;
- b. voorlopige gebruiksregelen als bedoeld in artikel 10 worden gegeven.

2. De gemeenteraad kan, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, de termijn verlengen.

Artikel 13. Bij een bestemmingsplan kan worden bepaald, dat met de verwerkelijking van gemeentewege van één of meer onderdelen daarvan eerst na een bij het plan te bepalen tijdstip een aanvang kan worden gemaakt.

Artikel 14. Bij een bestemmingsplan kan worden bepaald, dat het verboden is binnen een bij het plan aan te geven gebied bepaalde werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (aanlegvergunning), voor zover zulks noodzakelijk is:

- a. om te voorkomen, dat een terrein minder geschikt wordt voor de verwerkelijking van de daaraan bij het plan gegeven bestemming;
- b. ter handhaving en ter bescherming van een verwerkelijkt bestemming als bedoeld onder a.

Artikel 15. 1. Bij een bestemmingsplan kan worden bepaald, dat burgemeester en wethouders met inachtneming van de in het plan vervatte regelen bevoegd zijn:

- a. van bij het plan aan te geven voorschriften vrijstelling te verlenen;
- b. ten opzichte van in het plan omschreven punten nadere eisen te stellen.

2. Bij het plan kan worden bepaald, dat vrijstelling van bepaalde voorschriften slechts kan worden verleend mits vooraf van Gedeputeerde Staten de verklaring is ontvangen, dat zij tegen het verlenen van de vrijstelling geen bezwaar hebben.

3. Aan een vrijstelling als bedoeld onder a van het eerste lid mogen slechts voorwaarden worden verbonden ter bescherming van de belangen, ten behoeve waarvan de bepalingen, waarvan vrijstelling wordt verleend, in het plan zijn opgenomen.

Artikel 16. Bij een bestemmingsplan kan ten aanzien van bepaalde werken uit te voeren in bepaalde gebieden worden voorgeschreven, dat bouw- of aanlegvergunning slechts mag worden verleend mits vooraf van Gedeputeerde Staten de verklaring is ontvangen, dat zij tegen het verlenen van de vergunning geen bezwaar hebben.

Artikel 17. 1. Ten aanzien van bouwwerken, die strekken ter voorziening in een tijdelijke behoefte, kunnen burgemeester en wethouders voor een termijn van ten hoogste vijf jaren vrijstelling verlenen van de voorschriften van een bestemmingsplan, tenzij de toepasselijkheid van dit artikel bij het plan uitdrukkelijk is uitgesloten. Het derde lid van artikel 15 is van overeenkomstige toepassing.

2. Burgemeester en wethouders zenden van iedere vrijstelling onverwijld afschrift aan de inspecteur van de ruimtelijke ordening.

3. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur voorschriften geven, die bij het verlenen van vrijstelling ingevolge dit artikel in acht genomen moeten worden.

Artikel 18. 1. Ten aanzien van kassen en andere bij algemene maatregel van bestuur daarmee gelijk te stellen bedrijfsgebouwen kunnen burgemeester en wethouders voor een daarbij te stellen termijn vrijstelling verlenen van voorschriften van een bestemmingsplan. Het derde lid van artikel 15 is van overeenkomstige toepassing.

2. Burgemeester en wethouders zenden van iedere vrijstelling onverwijld afschrift aan de inspecteur van de ruimtelijke ordening.

3. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur voorschriften geven, die bij het verlenen van vrijstelling ingevolge dit artikel in acht genomen moeten worden.

Artikel 19. Voor het gebied, waarvoor een voorbereidingsbesluit geldt of een ontwerp voor een herziening van een bestemmingsplan ter inzage is gelegd, kunnen burgemeester en wethouders vrijstelling verlenen van voorschriften van het geldende bestemmingsplan, mits vooraf van Gedeputeerde Staten de verklaring is ontvangen, dat zij tegen het verlenen van de vrijstelling geen bezwaar hebben. Alvorens de verklaring te geven horen Gedeputeerde Staten de inspecteur van de ruimtelijke ordening. Het derde lid van artikel 15 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 20. Tegen een besluit tot het stellen van nadere eisen, tot het verlenen van een voorwaardelijke vrijstelling of tot het weigeren van vrijstelling staat binnen één maand, nadat het afschrift van het besluit verzonden is, beroep op de gemeenteraad open.

Artikel 21. De gemeenteraad kan verklaren, dat een bestemmingsplan wordt voorbereid (voorbereidingsbesluit). Indien artikel 37, tweede lid, toepassing heeft gevonden, hebben Gedeputeerde Staten gelijke bevoegdheid.

2. Bij een voorbereidingsbesluit wordt bepaald, voor welk gebied het geldt.

3. Bij een voorbereidingsbesluit kunnen voorschriften als bedoeld in artikel 14 worden gegeven voor zover zulks noodzakelijk is om te voorkomen, dat een terrein minder geschikt wordt voor de verwerkelijking van een daaraan bij het plan te geven bestemming.

4. Een besluit als in het eerste lid bedoeld vervalt, indien niet binnen één jaar na de dagtekening daarvan het ontwerp van het plan ter inzage is gelegd.

5. Is het voorbereidingsbesluit genomen in verband met een besluit als bedoeld in artikel 37, tweede lid, of 38 en is ingevolge artikel 39 beroep ingesteld, dan begint de in het vierde lid genoemde termijn eerst te lopen als op het beroep is beslist.

6. Is het voorbereidingsbesluit door Gedeputeerde Staten genomen, dan kan de in het vierde lid genoemde termijn eenmaal met één jaar worden verlengd.

7. Geldt het voorbereidingsbesluit voor een gebied dat tot een bebouwde kom behoort en ten aanzien waarvan bij een structuurplan aanwijzingen voor de bestemming zijn gegeven, dan kan in afwijking van het vierde lid bij het besluit worden bepaald, dat het besluit vervalt indien niet binnen een bij het besluit aan te geven termijn het ontwerp van het plan ter inzage is gelegd. Die termijn mag op niet langer dan twee jaar gesteld worden en kan met ten hoogste één jaar worden verlengd.

8. Een door de gemeenteraad genomen voorbereidingsbesluit, waarbij het zevende lid toepassing heeft gevonden, is aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen.

Artikel 22. 1. Van de dag der inwerkingtreding af ligt het voorbereidingsbesluit ter gemeentesecretarie ter inzage.

2. De burgemeester maakt het besluit onverwijld in de *Nederlandse Staatscourant*, in één of meer dag- of nieuwsbladen, die in de gemeente verspreid worden, en voorts op de gebruikelijke wijze bekend. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur nadere voorschriften geven omtrent de bekendmaking. Een besluit tot verlenging van een voorbereidingsbesluit wordt op dezelfde wijze bekend gemaakt.

Artikel 23. 1. Het ontwerp voor een bestemmingsplan ligt gedurende één maand ter gemeentesecretarie voor een ieder ter inzage.

2. De burgemeester maakt de nederlegging te voren in de *Nederlandse Staatscourant*, in één of meer dag- of nieuwsbladen, die in de gemeente verspreid worden, en voorts op de gebruikelijke wijze bekend. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur nadere voorschriften geven omtrent de bekendmaking.

3. De bekendmaking houdt mededeling in van de bevoegdheid tot het indienen van bezwaren.

Artikel 24. Gedurende de in artikel 23 genoemde termijn kan een ieder schriftelijk bij de gemeenteraad bezwaren indienen tegen het ontwerp.

Artikel 25. 1. Binnen drie maanden na afloop van de in artikel 23 genoemde termijn beslist de gemeenteraad omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan. De raad kan de beslissing eenmaal voor ten hoogste drie maanden verdagen.

2. Indien tegen het ontwerp bezwaren zijn ingediend of bij de vaststelling van het plan wordt afgeweken van het ontwerp, gelijk het ter inzage heeft gelegen, wordt het besluit met redenen omkleed.

Artikel 26. 1. Het bestemmingsplan ligt na de vaststelling gedurende één maand ter gemeentesecretarie voor een ieder ter inzage. De nederlegging wordt bekend gemaakt op de wijze, in artikel 23, tweede lid, aangegeven. De bekendmaking

houdt mededeling in van de bevoegdheid tot het indienen van bezwaren.

2. Burgemeester en wethouders delen aan hen, die bezwaren hebben ingediend, de beslissing daaromtrent mede.

Artikel 27. 1. Zij, die zich tijdig met bezwaren tot de gemeenteraad hebben gewend, kunnen gedurende de in artikel 26 genoemde termijn bij Gedeputeerde Staten bezwaren tegen het bestemmingsplan indienen.

2. Gelijke bevoegdheid komt toe aan een ieder, die bezwaren heeft tegen wijzigingen, welke bij de vaststelling van het plan in het ontwerp zijn aangebracht.

Artikel 28. 1. Na afloop van de termijn, genoemd in artikel 26, wordt het bestemmingsplan onverwijld aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen.

2. Gedeputeerde Staten beslissen binnen zes maanden na de dag waarop zij het plan hebben ontvangen. Alvorens te beslissen horen zij de provinciale planologische commissie en, voorzover het plan strekt tot bescherming van een beschermd stads- en dorpsgezicht in de zin van de Monumentenwet, de Monumentenraad. Zij kunnen hun beslissing eenmaal voor ten hoogste zes maanden verdagen.

3. Het plan wordt geacht te zijn goedgekeurd, indien Gedeputeerde Staten binnen de in het tweede lid gestelde termijn geen beslissing of geen bericht de beslissing verdagende, dan wel voor de afloop van de termijn, waarmee hun beslissing is verdaagd, geen beslissing aan de gemeenteraad hebben toegezonden.

4. Gedeputeerde Staten beslissen bij een met redenen omkleed besluit. Indien de beslissing strekt tot het geheel of ten dele onthouden van goedkeuring, kunnen daarbij voorschriften als bedoeld in artikel 14 worden gegeven voor zover zulks noodzakelijk is om te voorkomen, dat een terrein minder geschikt wordt voor de verwerkelijking van een daaraan bij het plan te geven bestemming.

5. Gedeputeerde Staten doen mededeling van het besluit aan de gemeenteraad, aan hen die bezwaren hebben ingediend, aan de provinciale planologische commissie en aan de inspecteur van de ruimtelijke ordening. Indien het derde lid toepassing heeft gevonden, doen Gedeputeerde Staten daarvan mededeling aan hen, die bezwaren hebben ingediend, aan de provinciale planologische commissie en aan de inspecteur. Betreft het een plan, dat strekt ter bescherming van een beschermd stads- of dorpsgezicht in de zin van de Monumentenwet, dan lichten Gedeputeerde Staten in elk geval de Monumentenraad in.

6. Het besluit van Gedeputeerde Staten of, zo het derde lid toepassing heeft gevonden, een verklaring ter zake van burgemeester en wethouders ligt met het bestemmingsplan gedurende één maand ter gemeentesecretarie voor een ieder ter inzage. De nederlegging wordt bekend gemaakt op de wijze in artikel 23, tweede lid, aangegeven. De bekendmaking houdt mededeling in van de bevoegdheid tot het instellen van beroep.

Artikel 29. 1. De gemeenteraad, de inspecteur van de ruimtelijke ordening en zij, die zich tijdig met bezwaren zowel tot de gemeenteraad als tot Gedeputeerde Staten hebben gewend, kunnen gedurende de termijn, genoemd in artikel 28, zesde lid, bij Ons beroep instellen.

2. Gelijke bevoegdheid komt toe aan degenen, die zich tijdig op grond van artikel 27, tweede lid, tot Gedeputeerde Staten hebben gewend, en aan een ieder, die bezwaren heeft tegen onthouding van goedkeuring door Gedeputeerde Staten.

3. De beroepschriften worden aan Ons gericht en kunnen worden ingediend bij Onze Minister.

4. Artikel 28, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

5. Onze Minister zendt een afschrift van Ons besluit aan Gedeputeerde Staten, aan de gemeenteraad en aan hen, die bij Ons beroep hebben ingesteld.

Artikel 30. 1. Indien door Gedeputeerde Staten of door Ons geheel of ten dele goedkeuring aan een bestemmingsplan is onthouden, stelt de gemeenteraad binnen een jaar, te rekenen van de dag van verzending van een afschrift van het besluit, een nieuw plan vast, waarbij de beslissing van Gedeputeerde Staten of van Ons in acht genomen wordt.

2. Het gezag, dat omtrent goedkeuring beslist, kan bij die beslissing de in het eerste lid genoemde termijn door een andere vervangen.

3. Op verzoek van burgemeester en wethouders kunnen Gedeputeerde Staten de termijn, bedoeld in het eerste of tweede lid, éénmaal met ten hoogste zes maanden verlengen.

4. Het eerste lid vindt geen toepassing indien bij de beslissing omtrent goedkeuring is bepaald, dat geen nieuw plan behoeft te worden vastgesteld.

Artikel 31. Het bestemmingsplan ligt, nadat de goedkeuring onherroepelijk is geworden, ter gemeentesecretarie voor een ieder ter inzage. De nederlegging wordt bekend gemaakt op de in artikel 23, tweede lid, aangegeven wijze.

Artikel 32. Ten behoeve van de uitvoering van bestemmingsplannen, strekkende tot reconstructie van bebouwde kommen kunnen volgens bij algemene maatregel van bestuur te stellen regelen uitkeringen uit 's Rijks kas worden verstrekt.

AFDELING 3

Herziening, intrekking en nadere voorschriften

Artikel 33. Een structuurplan en een bestemmingsplan worden, behoudens door Gedeputeerde Staten voor ten hoogste tien jaren verleende vrijstelling en onverminderd het bepaalde bij artikel 37, eerste, tweede en vijfde lid, ten minste eenmaal in de tien jaren herzien.

Artikel 34. 1. Ten aanzien van de herziening van een structuurplan zijn de artikelen 8 en 9 van overeenkomstige toepassing.

2. Ten aanzien van de herziening van een bestemmingsplan zijn de artikelen 21 en 31 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 35. Het besluit, waarbij een bestemmingsplan wordt ingetrokken, is aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen. Alvorens te beslissen horen Gedeputeerde Staten de provinciale planologische commissie en, voor zover het bestemmingsplan strekt tot bescherming van een beschermd stads- of dorpsgezicht in de zin van de Monumentenwet, de Monumentenraad.

Artikel 36. Wij geven bij algemene maatregel van bestuur nadere voorschriften omtrent de voorbereiding en de inrichting van structuurplannen en bestemmingsplannen.

HOOFDSTUK V

Voorschriften van hoger gezag

Artikel 37. 1. Gedeputeerde Staten kunnen, de provinciale planologische commissie gehoord, de gemeenteraad verplichten binnen een door hen te bepalen termijn een structuurplan vast te stellen of te herzien.

2. Gedeputeerde Staten kunnen, de provinciale planologische commissie gehoord, de gemeenteraad verplichten binnen een door hen te bepalen termijn een bestemmingsplan vast te stellen of te herzien.

3. Bij toepassing van het tweede lid kunnen Gedeputeerde Staten, de provinciale planologische commissie gehoord, met betrekking tot het gebied, waarvoor een streekplan is vastgesteld, voor zover bovengemeentelijke belangen dat vorderen aanwijzingen geven omtrent de inhoud van een bestemmingsplan.

4. De gemeenteraden zijn verplicht bij herziening van de in hun gemeente geldende bestemmingsplannen die plannen met aanwijzingen, als in het vorige lid bedoeld, in overeenstemming te brengen. Voor zover de aanwijzingen betrekking hebben op een gebied, waarvoor geen bestemmingsplan geldt, bestaat een overeenkomstige verplichting indien de gemeenteraden tot vaststelling van bestemmingsplannen overgaan.

5. De gemeenteraden zijn verplicht binnen een jaar, te rekenen van de dag van inschrijving als beschermd stads- of dorpsgezicht krachtens artikel 21 van de Monumentenwet in het voor hun gemeente geldende register, ter bescherming van dat stads- of dorpsgezicht een bestemmingsplan vast te stellen of te herzien. Gedeputeerde Staten kunnen deze termijn eenmaal met ten hoogste een jaar verlengen.

6. Gedeputeerde Staten zenden een afschrift van besluiten als in dit artikel bedoeld aan het gemeentebestuur, aan de provinciale planologische commissie, aan de inspecteur van de ruimtelijke ordening en — indien de laatste volzin van het vijfde lid toepassing heeft gevonden — aan de Monumentenraad.

Artikel 38. 1. Onze Minister kan aan het provinciaal bestuur, de Rijksplanologische Commissie gehoord, aanwijzingen geven omtrent de inhoud van een streekplan. Daarbij kunnen, voor zover bovengemeentelijke belangen dat vorderen, voorschriften worden gegeven omtrent de inhoud van aanwijzingen, die Gedeputeerde Staten ter zake aan de gemeenteraden moeten geven en over het nemen van voorbereidingsbesluiten. Voor zover deze aanwijzingen betrekking hebben op facetten van het nationale ruimtelijke beleid, waarvoor plannen als bedoeld in artikel 2, derde lid, zijn vastgesteld, dienen zij in overeenstemming te zijn met deze plannen.

2. Het provinciaal bestuur is verplicht, binnen een door Onze Minister vast te stellen termijn:

a. het streekplan, waarop de aanwijzingen betrekking hebben, met die aanwijzingen in overeenstemming te brengen;

b. voor zover die aanwijzingen betrekking hebben op gebieden waarvoor geen streekplan geldt, een streekplan overeenkomstig die aanwijzingen vast te stellen;

c. voor zover de aanwijzingen dienomtrent voorschriften inhouden, aanwijzingen als bedoeld in artikel 37, derde lid, tot de gemeenteraden te richten en voorbereidingsbesluiten te nemen.

3. In spoedeisende gevallen kunnen Gedeputeerde Staten laatstgenoemde aanwijzingen ook geven vóórdat het streekplan is vastgesteld of herzien.

Artikel 39. 1. Tegen besluiten, als in artikel 37 bedoeld, kunnen de gemeenteraad en de inspecteur van de ruimtelijke ordening binnen één maand nadat het afschrift, bedoeld in het zesde lid van dat artikel is verzonden, bij Ons beroep instellen.

2. Indien het beroep een aanwijzing betreft, gegeven ingevolge een aanwijzing van Onze Minister, als bedoeld in artikel 38, wordt het beroep geacht mede tegen laatstgenoemde aanwijzing te zijn gericht.

3. Artikel 29, derde lid, is van toepassing.

4. In geval van gehele of gedeeltelijke gegrondverklaring van het beroep kunnen Wij bepalen, dat Gedeputeerde Staten met inachtneming van Ons besluit een nieuw besluit moeten nemen.

Artikel 40. 1. Indien de gemeenteraad niet voldoet aan een verplichting als bedoeld in een der artikelen 30 of 37, gaan Gedeputeerde Staten op kosten van de gemeente tot de vaststelling of herziening van het structuurplan of het bestemmingsplan over. Zolang de bekendmaking van de ter-inzage-legging van het ontwerp van het plan nog niet heeft plaatsgevonden blijft de gemeenteraad tot de vaststelling of herziening bevoegd.

2. In het geval, bedoeld in het vorige lid, vinden de artikelen 8 en 9, zo het een structuurplan betreft, en de artikelen 21—27,

28, eerste, vierde en vijfde lid, 30 en 31, zo het een bestemmingsplan betreft, overeenkomstige toepassing met dien verstande dat:

a. Gedeputeerde Staten in de plaats treden van de gemeenteraad, van burgemeester en wethouders en van de burgemeester;

b. Gedeputeerde Staten, alvorens te besluiten de provinciale planologische commissie alsmede, voor zover het plan strekt tot bescherming van een beschermd stads- of dorpsgezicht in de zin van de Monumentenwet, de Monumentenraad horen;

c. Wij in de plaats treden van Gedeputeerde Staten.

3. Indien tegen het bestemmingsplan bezwaren zijn ingediend, horen Wij alvorens te beslissen de Raad van State, Afdeling voor de geschillen van bestuur.

4. Een planologische maatregel, overeenkomstig dit artikel tot stand gekomen, wordt geacht door de gemeenteraad en, voor zover het een bestemmingsplan betreft, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten te zijn vastgesteld.

Artikel 41. 1. Indien het provinciaal bestuur niet voldoet aan een verplichting als bedoeld in artikel 6 of artikel 38, tweede lid, gaan Wij op kosten van de provincie tot het vaststellen of het herzien van het streekplan, tot het geven van aanwijzingen aan de gemeenteraden of tot het nemen van voorbereidingsbesluiten over.

2. Een overeenkomstig dit artikel genomen besluit wordt geacht, voor zover het vaststelling of herziening van een streekplan betreft, door de Provinciale Staten, voor zover het een aanwijzing of een voorbereidingsbesluit betreft, door Gedeputeerde Staten te zijn vastgesteld.

HOOFDSTUK VI

Exploitatieverordeningen

Artikel 42. 1. De gemeenteraad stelt een verordening vast waarin de voorwaarden worden vastgelegd, waaronder de gemeente medewerking zal verlenen aan de exploitatie van gronden, die in de naaste toekomst voor bebouwing in aanmerking komen (Exploitatieverordening).

2. Een exploitatieverordening bevat onder meer voorschriften omtrent:

a. de gevallen, waarin en de wijze waarop het treffen van voorzieningen voor doeleinden van openbaar nut afhankelijk wordt gesteld van de afstand van grond aan de gemeente;

b. het aandeel van de kosten van voorzieningen van openbaar nut, dat ten laste wordt gebracht van de gronden, die door deze voorzieningen worden gebaat en de wijze, waarop deze kosten over de genoemde gronden worden omgeslagen.

3. Gedeputeerde Staten kunnen van de verplichting tot het vaststellen van een exploitatieverordening op verzoek vrijstelling verlenen.

Artikel 43. 1. De exploitatieverordening is onderworpen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

2. Alvorens te beslissen horen Gedeputeerde Staten de inspecteur van de volkshuisvesting.

3. De artikelen 230—232 en 235—237 van de gemeentewet vinden daarbij overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VII

Aanlegvergunningen

Artikel 44. 1. De aanlegvergunning mag alleen en moet worden geweigerd, indien:

a. het werk of de werkzaamheid in strijd zou zijn met een bestemmingsplan of de krachtens zodanig plan gestelde eisen;

b. voor het werk of de werkzaamheid een vergunning ingevolge de Monumentenwet of een provinciale of gemeentelijke monumentenverordening is vereist en deze niet is verleend.

2. Een besluit tot het verlenen van een voorwaardelijke vergunning, tot weigering der vergunning of tot aanhouding der beslissing is met redenen omkleed. Aan een vergunning mogen slechts voorwaarden worden verbonden ter bescherming van de belangen ten behoeve waarvan de bepalingen strekken krachtens welke de vergunning wordt verleend en waaraan het werk of de werkzaamheid, waarop de aanvraag betrekking heeft, moet voldoen.

3. Burgemeester en wethouders zenden een afschrift van hun besluit aan de aanvrager van de vergunning en aan de inspecteur van de ruimtelijke ordening. Indien de vergunning betrekking heeft op een werk of een werkzaamheid in een gebied, dat behoort tot een beschermd stads- of dorpsgezicht in de zin van de Monumentenwet, zenden burgemeester en wethouders tevens een afschrift van hun besluit aan de Monumentenraad.

4. De vergunning blijft buiten werking gedurende de termijn voor en de behandeling van het beroep ingevolge artikel 47, derde lid.

Artikel 45. Indien het werk of de werkzaamheid slechts toelaatbaar is ingevolge een voorlopige bestemming of een voorlopige gebruiksregel, stellen burgemeester en wethouders overeenkomstig hetgeen bij het bestemmingsplan omtrent de duur van de bestemming is bepaald, in de vergunning een termijn na het verstrijken waarvan het werk of de werkzaamheid moet worden verwijderd of beëindigd of op andere wijze met het bestemmingsplan in overeenstemming moet worden gebracht. De termijn kan worden verlengd, indien en voorzover de duur van de voorlopige bestemming is verlengd.

Artikel 46. 1. Burgemeester en wethouders beslissen omtrent een aanvraag om aanlegvergunning binnen één maand na de dag, waarop de aanvraag ontvangen is.

2. In afwijking van het eerste lid houden burgemeester en wethouders de beslissing aan, indien er geen grond is om de vergunning te weigeren en voor het gebied, waarin het werk of de werkzaamheid zal worden uitgevoerd, voordat de aanvraag is ingekomen een voorbereidingsbesluit bekend is gemaakt, een ontwerp-bestemmingsplan of het ontwerp voor een herziening daarvan ter inzage is gelegd, dan wel een bestemmingsplan of een herziening daarvan is vastgesteld.

3. De aanhouding duurt tot dat het voorbereidingsbesluit overeenkomstig artikel 21, vierde lid, is vervallen, de termijn, genoemd in artikel 25 is overschreden, dan wel omtrent goedkeuring van het bestemmingsplan of van de herziening daarvan onherroepelijk is beslist.

4. De beslissing omtrent de goedkeuring wordt geacht nog niet onherroepelijk te zijn in zover nog niet is voldaan aan een verplichting als bedoeld in artikel 30 of omtrent goedkeuring van een ingevolge artikel 30 of artikel 40 vastgesteld plan nog niet onherroepelijk is beslist. De aanhouding eindigt echter indien binnen één jaar na het verlopen van de termijn, bedoeld in artikel 30, geen ontwerp voor een bestemmingsplan of voor een herziening daarvan ter inzage is gelegd.

5. In afwijking van het eerste lid houden burgemeester en wethouders de beslissing omtrent een aanvraag om vergunning eveneens aan indien er geen grond is om de vergunning te weigeren en de aanvraag van de vergunning een werk of werkzaamheid betreft in een gebied, behorend tot een beschermd stads- of dorpsgezicht in de zin van de Monumentenwet, waarvoor nog geen ter bescherming daarvan strekkend bestemmingsplan geldt.

6. De aanhouding, bedoeld in het vijfde lid, duurt totdat omtrent goedkeuring van een ter voldoening aan artikel 37, vijfde lid, vast te stellen of te herzien bestemmingsplan onherroepelijk is beslist.

7. Burgemeester en wethouders doen van de aanhouding mededeling aan degene, die de vergunning heeft aangevraagd, alsmede, in het geval, bedoeld in het vijfde lid, aan Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

8. In afwijking van het tweede lid kunnen burgemeester en wethouders de vergunning verlenen, indien het werk of de werkzaamheid niet strijdt met het in voorbereiding zijnde plan of met de in voorbereiding zijnde herziening en vooraf van Gedeputeerde Staten de verklaring is ontvangen, dat zij, de inspecteur van de ruimtelijke ordening gehoord, tegen het verlenen der vergunning geen bezwaar hebben.

9. In het geval, bedoeld in het vijfde lid, kan Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, indien hij van oordeel is, dat het verlenen van de vergunning zal leiden tot een ongewenste wijziging van het beschermde stads- of dorpsgezicht, binnen twee maanden na de dag, waarop het afschrift van het besluit tot aanhouding der beslissing verzonden is, voorziening vragen bij Onze Minister. Hij doet daarvan mededeling aan burgemeester en wethouders. Onze Minister kan binnen drie maanden na de dag, waarop het verzoek om voorziening is ontvangen, verklaren of tegen het verlenen van de vergunning al dan niet bezwaar bestaat. Hij zendt een afschrift van zijn besluit aan burgemeester en wethouders en aan Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

10. In afwijking van het vijfde lid wordt de vergunning verleend indien:

a. Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft verklaard, dat tegen het verlenen van de vergunning geen bezwaar bestaat;

b. de in het vorige lid bedoelde termijn van twee maanden is verstreken zonder dat een mededeling van Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is ontvangen;

c. een mededeling, als bedoeld in het vorige lid, tweede volzin, is ontvangen en hetzij Onze Minister heeft verklaard, dat tegen het verlenen van de vergunning geen bezwaar bestaat, hetzij de in het vorige lid bedoelde termijn van drie maanden is verstreken zonder dat een verklaring is gegeven.

Artikel 47. 1. Tegen een besluit tot het verlenen van een voorwaardelijke vergunning, tot weigering der vergunning of tot aanhouding der beslissing, als bedoeld in artikel 46, tweede lid, kan de aanvrager van de vergunning binnen één maand na de dag waarop het afschrift van het besluit verzonden is, bij de gemeenteraad voorziening vragen.

2. Indien burgemeester en wethouders niet binnen de in artikel 46, eerste lid, gestelde termijn beslist hebben, kan de aanvrager van de vergunning bij de gemeenteraad voorziening vragen.

3. Tegen het verlenen van een vergunning kan de inspecteur van de ruimtelijke ordening binnen één maand na de dag waarop het afschrift van het besluit verzonden is bij Gedeputeerde Staten voorziening vragen. De inspecteur stelt de belanghebbende met het verzoek om voorziening en met de gronden daarvoor in kennis.

4. Binnen één maand nadat het verzoek is ontvangen wordt omtrent de voorziening beslist. De beslissing kan éénmaal voor ten hoogste één maand worden verdaagd. Burgemeester en wethouders onderscheidenlijk Gedeputeerde Staten zenden een afschrift van het besluit tot verdaging aan degene, die voorziening heeft gevraagd.

5. De beslissing wordt met redenen omkleed. Burgemeester en wethouders zenden een afschrift van het besluit van de gemeenteraad aan degene, die voorziening heeft gevraagd. Gedeputeerde Staten zenden een afschrift van hun besluit aan de inspeteur en aan de belanghebbende.

6. Indien het besluit van de gemeenteraad strekt tot het verlenen van de vergunning geldt dit afschrift als een door burgemeester en wethouders verleende vergunning.

Artikel 48. 1. Burgemeester en wethouders kunnen een aanlegvergunning intrekken:

a. indien blijkt dat de vergunning ten gevolge van een onjuiste of onvolledige opgave is verleend;

b. indien binnen een in de vergunning te bepalen termijn na de dagtekening van de vergunning geen begin met de werkzaamheden is gemaakt;

c. indien de werkzaamheden langer dan een in de vergunning te bepalen termijn zijn gestaakt.

2. Artikel 47, eerste, vierde en vijfde lid, vindt overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VIII

Schadevergoeding

Artikel 49. 1. Indien en voorzover blijkt, dat een belanghebbende ten gevolge van de bepalingen van een bestemmingsplan schade lijdt of zal lijden, welke redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en waarvan de vergoeding niet of niet voldoende door aankoop, onteigening of anderszins is verzekerd, kent de gemeenteraad hem op zijn verzoek een naar billijkheid te bepalen schadevergoeding toe. De schadevergoeding kan worden bepaald in geld of op andere wijze.

2. Tegen een besluit tot weigering of tot toekenning van een schadevergoeding als bedoeld in het vorige lid staat bij Ons beroep open binnen één maand na de dag waarop het afschrift van het besluit verzonden is.

3. Het beroepschrift bevat de gronden, waarop het beroep rust.

Artikel 50. 1. Indien ten behoeve van belangen, behartigd door andere openbare lichamen dan de gemeente, hetzij ingevolge aanwijzingen als bedoeld in artikel 37, derde lid, of artikel 38, hetzij ingevolge artikel 37, vijfde lid, bepalingen in een bestemmingsplan moeten worden opgenomen, kunnen Wij op verzoek van de gemeenteraad aan die lichamen de verplichting opleggen de hogere kosten, welke het gevolg zijn van het opnemen van bedoelde bepalingen in het bestemmingsplan, geheel of gedeeltelijk aan de gemeente te vergoeden.

2. Alvorens te beslissen horen Wij de Raad van State, Afdeling voor de geschillen van bestuur.

HOOFDSTUK IX

Planologische organen

Artikel 51. 1. Ten behoeve van overleg over zaken betreffende de ruimtelijke ordening is er een Rijksplanologische Commissie. De commissie heeft voorts tot taak Onze Minister en desgevraagd Onze andere Ministers van advies te dienen over zaken betreffende de ruimtelijke ordening.

2. De voorzitter van de Commissie wordt door Ons benoemd. Onze bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen Ministers benoemen de leden der commissie. Elke Minister kan zoveel leden benoemen als bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald. Het hoofd van de Rijksplanologische Dienst is ambtshalve lid van de commissie.

3. Het secretariaat van de commissie berust bij de Rijksplanologische Dienst.

4. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur subcommissies instellen en bepalen, in welke gevallen het advies dier subcommissies in de plaats treedt van dat der Rijksplanologische Commissie.

5. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur nadere voorschriften geven omtrent de taak en de werkwijze van de commissie.

Artikel 52. 1. Er is een Rijksplanologische Dienst, die onder meer tot taak heeft op bij algemene maatregel van bestuur nader aan te geven wijze:

a. Onze Minister bij te staan in zijn bij artikel 2 omschreven taak;

b. onderzoekingen te verrichten en adviezen te verstrekken ten behoeve van de ruimtelijke ordening;

c. werkzaam te zijn ten behoeve van het algemene toezicht op de naleving van deze wet en van de krachtens deze wet uitgevaardigde voorschriften.

2. Tot de dienst behoren inspecteurs van de ruimtelijke ordening.

3. De inrichting van de dienst wordt nader door Ons bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld.

4. Burgemeester en wethouders zijn verplicht aan de inspecteur binnen wiens ambtsgebied hun gemeente ligt, alle door hem verlangde inlichtingen te verstrekken over de uitvoering van deze wet en van verordeningen betreffende de ruimtelijke ordening.

Artikel 53. 1. Ten behoeve van het overleg over zaken betreffende de ruimtelijke ordening is er in elke provincie een provinciale planologische commissie. Deze commissie dient voorts het provinciaal bestuur van advies over de uitvoering van de taak, die bij of krachtens deze wet aan dat bestuur is opgedragen.

2. De voorzitter, de leden en de secretaris der commissie worden door Gedeputeerde Staten benoemd. De inspecteur van de ruimtelijke ordening, binnen wiens ambtsgebied de provincie ligt, is ambtshalve lid van de commissie.

3. Wij geven bij algemene maatregel van bestuur voorschriften omtrent de samenstelling der commissies.

4. Gedeputeerde Staten kunnen nadere voorschriften geven omtrent de taak en werkwijze der commissie. Zij kunnen bepalen, dat bepaalde bevoegdheden van de provinciale planologische commissie worden uitgeoefend door subcommissies.

Artikel 54. Er is een Raad van Advies voor de Ruimtelijke ordening, die de Regering op verzoek dan wel uit eigen beweging advies geeft over zaken betreffende de ruimtelijke ordening.

Artikel 55. 1. In de Raad van Advies voor de Ruimtelijke ordening hebben zitting:

a. vertegenwoordigers van door Ons aan te wijzen organisaties;

b. deskundigen op bestuurlijk en technisch gebied inzake de ruimtelijke ordening;

c. deskundigen inzake het provinciaal en het gemeentelijk bestuur.

2. Het Hoofd van de Rijksplanologische Dienst of zijn plaatsvervanger alsmede vertegenwoordigers van Onze bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen Ministers wonen de vergaderingen van de Raad bij.

Artikel 56. De voorzitter, de leden en de secretaris van de Raad worden door Ons benoemd, geschorst en ontslagen.

Artikel 57. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur nadere voorschriften geven omtrent de samenstelling, benoeming, taak en werkwijze van de Raad en de gevallen waarin de Raad moet worden gehoord.

HOOFDSTUK X

Dwang- en strafbepalingen

Artikel 58. De kosten bij de toepassing van politiedwang gemaakt tot uitvoering van de bij of krachtens deze wet uitgevaardigde voorschriften, zijn bevoorrecht op het onroerend goed, ten aanzien waarvan zij zijn besteed, en worden na de kosten, bedoeld in artikel 1185, 4°, van het Burgerlijk Wetboek, uit de opbrengst van het goed gekweten.

Artikel 59. Overtreding van voorschriften, die deel uitmaken van een bestemmingsplan voorzover die overtreding uitdrukkelijk als strafbaar feit is aangeduid, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zesduizend gulden.

Artikel 60. Overtreding van voorschriften gegeven ingevolge artikel 21, derde lid, artikel 28, vierde lid, of artikel 29, vierde lid, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zesduizend gulden.

Artikel 61. De in de artikelen 59 en 60 bedoelde strafbare feiten worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 62. Indien een strafbaar feit, als bedoeld in de artikelen 59 en 60 wordt begaan door of vanwege een rechtspersoon wordt de strafvervolg ingesteld en de straf uitgesproken tegen hem, die tot het feit opdracht gaf of die de feitelijke leiding had bij het verboden handelen of nalaten.

Artikel 63. Met de opsporing van de strafbare feiten bedoeld in de artikelen 59 en 60 zijn, behalve de in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast:

- a. de inspecteurs van de ruimtelijke ordening;
- b. de door Onze Commissaris in de provincie aan te wijzen ambtenaren;
- c. de door de burgemeester aan te wijzen ambtenaren.

Artikel 64. 1. De opsporingsambtenaren, in artikel 63 genoemd, te allen tijde toegang tot alle plaatsen, waar, volgens redelijk vermoeden, een strafbaar feit, als bedoeld in de artikelen 59 en 60 wordt of is gepleegd.

2. De opsporingsambtenaren kunnen zich de toegang, indien deze niet verleend wordt, met behulp van de sterke arm verschaffen.

3. De artikelen 120—123 van het Wetboek van Strafvordering vinden overeenkomstige toepassing.

4. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur voorschrijven, dat ten aanzien van bepaalde plaatsen of plaatsen, die tot bepaalde doeleinden dienen, de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid slechts wordt uitgeoefend door bepaalde der in artikel 63 genoemde personen.

HOOFDSTUK XI

Slotbepalingen

Artikel 65. 1. Onze Minister kan ten aanzien van werken of werkzaamheden, waarvan het algemeen belang vordert, dat zij met spoed worden uitgevoerd, op verzoek vrijstelling verlenen van voorschriften die deel uitmaken van een bestemmingsplan, van het bepaalde bij artikel 46, tweede en vijfde lid, van deze wet en van het bepaalde bij artikel 50, tweede en vijfde lid, van de Woningwet.

2. Alvorens te beslissen hoort Onze Minister de gemeenteraad en Gedeputeerde Staten, alsmede de Rijksplanologische Commissie. In geval van vrijstelling van het bepaalde in artikel 46, vijfde lid van deze wet, of in artikel 50, vijfde lid, van de Woningwet, hoort Onze Minister tevens Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

3. Indien de gemeenteraad of Gedeputeerde Staten, dan wel, in het geval, bedoeld in de tweede volzin van het vorige lid, Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen binnen een maand na de terpostbezorging van het daartoe strekkend verzoek niet van advies hebben gediend, kan Onze Minister beslissen zonder dit advies te hebben ontvangen.

Artikel 66. 1. Deze wet is niet van toepassing op waterstaatswerken, waarvan de onmiddellijke uitvoering door het bevoegde waterstaatsgezag nodig wordt geoordeeld om dringend en dreigend gevaar tegen te gaan of vermeerdere van geleden schade te voorkomen.

2. Op de gezamenlijke voordracht van Onze Minister en van Onze Minister, die het mede aangaat, kunnen Wij bepalen, dat deze wet niet van toepassing is op een in Ons besluit aan te wijzen werk of werkzaamheid ten behoeve van de landsver-

dediging. Alvorens Ons een voordracht te doen horen Onze Ministers de Rijksplanologische Commissie.

Artikel 67. Wordt door Ons een krachtens deze wet genomen besluit van Gedeputeerde Staten buiten beroep vernietigd, dan doen deze opnieuw uitspraak met inachtneming van Onze beslissing.

Artikel 68. Indien Wij ingevolge deze wet de Raad van State, Afdeling voor de geschillen van bestuur, horen in gevallen, die niet beschouwd kunnen worden als geschillen in de zin van artikel 26, eerste lid, van de Wet op de Raad van State (*Stb.* 1962, 88), brengt de Afdeling aan Ons advies uit onder overeenkomstige toepassing van de bepalingen van Titel II van laatstgenoemde wet.

Artikel 69. 1. De hierna bedoelde personen hebben in de hierna genoemde gebieden van zonsopgang tot zonsondergang vrije toegang tot alle terreinen, waar hun aanwezigheid gewenst is in verband met de uitvoering van deze wet:

1°. in het gehele Rijk:

de voorzitter en de leden van de Rijksplanologische Commissie en de door Onze Minister aan te wijzen rijksambtenaren;

2°. in een provincie:

Onze Commissaris in de provincie en de door hem aan te wijzen personen;

3°. in een gemeente:

de burgemeester en de door hem aan te wijzen personen.

2. Ten aanzien van het uitoefenen van de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid vindt het bepaalde in artikel 64, vierde lid, overeenkomstige toepassing.

3. De in het eerste lid bedoelde personen kunnen zich de toegang, indien deze niet wordt verleend, met behulp van de sterke arm verschaffen.

Artikel 70. Alle stukken, opgemaakt ter verkrijging van de beschikking door de gemeente over onroerende zaken ten einde uitvoering te kunnen geven aan een bestaand of toekomstig bestemmingsplan, zijn vrij van zegel, van kosten van legalisatie en van griffiekosten en worden, voor zover zij aan registratie onderhevig zijn, gratis geregistreerd.

Artikel 71. De kosten, voor de gemeente voortvloeiende uit de medewerking aan de uitvoering van deze wet, zijn uitgaven als bedoeld in artikel 240 onder *x* van de gemeentewet. Artikel 247 van die wet vindt toepassing.

Artikel 72. De bevoegdheid aan de Provinciale Staten overeenkomstig artikel 90 der Provinciewet en aan de gemeenteraad overeenkomstig artikel 168 der gemeentewet toekomen, blijft ten aanzien van het onderwerp, waarin deze wet voorziet, gehandhaafd voor zover de door deze colleges te maken verordeningen niet met deze wet in strijd zijn.

Artikel 73. 1. Deze wet kan worden aangehaald als Wet op de Ruimtelijke Ordening.

2. Zij treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.